192/A/20/4-7

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VIŅČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A.
SATURDAY, MARCH 30, 1968

LATVIJA
AMERIKA

26. N-RS SESTDIENA, 1968. GADA 30. MARTS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKA

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VIŅČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8 Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Nujorkas redakcijas vaditājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vaditāja Z. KĒLERE 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647 U.S.A., tālrunis 486—8975

Baltiešu piedalīšanās noraidīta

APVIENOTO NĀCIJU KOMITEJA APSPRIEŽ BALTIEŠU PIEDALĪŠANOS CILVĒKA TIESĪBU KONFERENCĒ

Viens no Apvienoto nāciju sarīkojumiem šai gadā, kas izsludināts par starptautisko cilvēka tiesību gadu, būs cilvēka tiesību konference laikā no 22. aprīļa līdz 13. maijam Irānas galvaspilsētā Teherānā. Šīs koferences rīcības komiteju Apvienoto nāciju ģenerālasambleja ievēlēja jau 1966. gada maijā, un tajā ietilp Kanada, Kolumbija, Francija, Indija, Irāna, Italija, Jamaika, Kenija, Libanona, Mauritānija, Jaunzēlande, Nigērija, Pakistāna, Panama, Filipīnas, Polija, Somālija, Tunēzija, Pad. savienība, Lielbritanija, ASV, Urugvaja un Dienvidslavija. Konferencē aicinātas piedalīties 132 valstis, no tām 123 ir Apvienoto nāciju locekles, bet pārējās 9 piedalās AN darbā caur kādu Apvienotajām nācijām pakļautu organizāciju (piem. UNESCO). Ielūgumi izsūtīti arī 142 starptautiskām organizācijām, kuŗas piedalās kā padomdevējas Apvienoto nāciju ekonomiskajā vai sociālajā padomē. Bez tam rīcības komiteja aicināja pieteikties arī tādas starptautiskas organizācijas, kuŗām šādu padomdevēju tiesību nav. Pieteikšanās termiņš bija šāgada 1. februāris. Rīcības komiteja saņēma 23 organizāciju pieteikumus. To vidū bija arī pieteikums no organizācijas United Baltic Appeal, Inc., kuŗu bija sagatavojusi šīs organizācijas BATUN daļa un parakstījis tās priekšsēdis prel. Jonas Balkūnas. Pieteikumu pieņēma Apvienoto nāciju cilvēka tiesību departamenta direktors un starptautiskās cilvēka tiesību konferences izpildkomitejas sekretārs Marks Šreibers, pieteikuma saņemšanu apliecinādams ar šāgada 29. februārī datētu vēstuli.

Rīcības komitejai 18. un 19. marta sēdēs vajadzēja izšķirt, kuŗus pieteikumus pieņemt. Pirmajā sēdē, kuŗu vadīja rīcības komitejas pr-dis (rotācijas kārtībā) poļu pārstāvis Jevgenijs Vizners, pieņēma tikai 2 organizācijas — The Anti-Apartheid Movement un The International Defence un Aid Fund. Apvienoto nāciju ziņu biļetenā šīs sēdes norises atreferējumā teikts: „Sāsdienas pārrunās Pad. savienības, Mauritānijas un Tunēzijas pārstāvji bija pret pieteikumu pieņemšanu no organizācijām ar specifiskiem politiskiem mērķiem, it sevišķi tādām, kas vērsas pret kādu noteiktu valdību. Pad. savienības pārstāvis bija pret pieteikumiem no Baha'i International Community (kam oponēja arī Libanona), Armenian National Committee un United Baltic Appeal. Sēdes rezultātos var ieskaitīt vienīgi vēl Indijas pārstāvja N. N. Džā (Jha) deklarāciju, ka pēc konsultēšanās ar konferences rīkotājvalsts pārstāvjiem jāievēro, ka rīcības komitejai nevajadzētu pieņemt vairāk par 8 pieteikumiem.

Pēdējā rīcības komitejas sēde, kuŗā apsprieda pieteikumus, notika 19. martā. Bez iepriekšējā dienā pieņemtajām akceptēja vēl 5 organizācijas: International Organization of Journalists, The International Union of Students, The Workers Union of Syria, The World Assembly for Human Rights and The World Association of World Federalists. Apvienoto nāciju ziņu biļetenā par to teikts: „Tās piecas organizācijas, kuŗu pieteikumus šodien pieņēma, bija uzskaitītas Indijas pārstāvja N. N.Džā ierosinājumā, kuŗš paskaidroja, ka tas izstrādāts, pirms sēdes konsultējoties ar citiem komitejas locekļiem. Pieņemto organizāciju skaitā ir četras, kuŗas iepriekšējā sēdē ierosināja uzņemt Pad. savienība, un viena (The Workers Union of Syria), kuŗu ierosināja uzņemt Libanona." Notika dedzīgas debates par un pret vairāku citu organizāciju pieņemšanu. Vienīgo dusmīgo balsi pret baltiešiem atkal pacēla Pad. savienības pārstāvis. „Nasinovska kungs," teikts AN ziņu biļetenā, „izteicās, ka nav pamata apskatīt organizācijas United Baltic Appeal pieteikumu, raksturojot to par organizāciju, kuŗā pulcējas bēgļi, kas nodarbojas ar naida sēšanu."

Organizācijas United Baltic Appeal reakciju uz šo rezultātu izteica tās valdes priekšsēdis prāv. N. Trepša:

„Patikami dzirdēt, ka Pad. savienības pārstāvis mūsu dēļ kļuvis dusmīgs, ar to atgādinādams pārējiem sēdes dalībniekiem pašreizējā stāvokļa netaisnību, no kā cieš Baltijas tautas. Piedalīšanās Teherānas konferencē bija problēmatiska jau no paša sākuma. Konferences darbības noteikumi ir ļoti ierobežoti. Tajos noteikts, ka to organizāciju pārstāvji, kuŗiem ļaus piedalīties kā novērotājiem konferencē, varēs izplatīt konferences dalībniekiem tikai tādus konferences sekretariāta pavairotus materiālus, kuŗus atļaus konferences ģenrālkomisija. Tie varēs būt tikai vispārēja rakstura raksti par tādiem cilvēka tiesību jautājumiem, kas uzņemti konferences darba kārtā.

Savādu viedokli pauda Nigērijas pārstāvis Mohameds, ieteikdams sekretariātam, rakstot organizācijām, kuŗu pieteikumi noraidīti, aizrādīt, ka pastāvēja bažas, ka tās varētu konferencē runāt par dažu valstu valdībām nepatikamām lietām. Organizācijas, kas konferencē piedalīsies, savukārt brīdinātas, ka stingri ievērojami noteikumi, kuŗos norādīts, ka konferencē izplatāmajiem iesniegumiem jābūt vispārēja rakstura — ne tādiem, kas izsauktu ‚uguņošanu'. Ja iesniegumiem jābūt tik vispārēja rakstura, lai tie neapvainotu nevienu valdību, tad konference būs sterila, un tajā nebūs iespējams runāt ne par Pad. savienības, ne dažu Afrikas valstu rīcību. Dažām valstīm, kā redzams, šāda piespiedu sterilitāte ir ļoti pa prātam. Tā sēdes nobeigumā Polijas pārstāvis Vizners teica, ka sadarbības gars, kas izpaudās rīcības komitejas darbā, sola labas sekmes arī pašā konferencē.

Mēs domājam, ka konferencei paredzamas pavisam vājas sekmes, kaut tādēļ vien, ka šīs ‚sadarbības' rezultātā tajā piedalīsies gandrīz vienīgi Pad. savienības atbalstītās organizācijas, bet neviena no ASV vai citu rietumvalstu pieteiktajām."

I. P./D.V.

SVILPOJOT AR STRAZDIEM, GATAVOJAS KONCERTAM...

Jānis Petzalis, Toronto Sv. Andreja draudzes koŗa priekšnieks, kas šo pienākumu veic kopš koŗa dibināšanas dienas, savā vasaras mītnē piestiprina pie bērza jaunu „trīs dzīvokļu māju" saviem dziesmu draugiem strazdiem. „Klausos strazdu svilpošanā un, svilpojot līdz, atkārtoju mūsu koncerta programmu," smaidīdams paskaidroja J. Petzalis. Atliek tikai piebilst, ka koŗa gadskārtējais koncerts ar 32 mūzik. simfoniskā orķestŗa piedalīšanos notiks 6. aprīlī plkst. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcā Toront

Foto: J. Līgers

Vilis Motmillers

Ķecerigas pārdomas

IEVADRAKSTA VIETĀ — VĒSTULE NO AUSTRĀLIJAS

Ar interesi var lasīt jauno literātu darbus, kas var vēl bez grūtībām dzejot vai arī rakstīt latviešu valodā, bet savu akadēmisko izglītību ieguvuši, mācoties citā valodā. Bieži viņu spriedumi ir īpati, pat pretrunīgi un ne arvien pierādāmi. Vai tā būtu jaunatnes dedzība, laikmēta ietekme, vai arī liels dižošanās prieks? Uz to atbildes nerodam.

Kritikās jauno literātu pieeju vērtē Jānis Rudzītis „Archīva" 6. sējumā: „Pēdējos gados latviešu recenziju līmenis kļuvis nepatīkami nevienāds, dažkārt tiešām zems, pat tik zems, ka recenzijas sāk zaudēt savu jēgu — tām vienkārši vairs neveltī uzmanību. Dzīves apstākļu dēļ ir pilnīgi vai daļēji apklusuši vairāki neatkarības laika kritiķi un recenzenti. Viņu vietā gan radušies jauni, pat vēl lielākā skaitā, tomēr tikai retais no tiem parāda nepieciešamo kvalifikāciju."

Doma ir interesanta. Bet vai kritiķim kvalifikācija nepieciešama, literāru darbu vērtējot? Jaunie arvien pārmet vecajiem dzīvošanu pagātnē. Vai kvalifikācija arī nav pagātnes lieta? Labs un cildināms ir tikai jauno darinājums. Viss agrākais ierindojams vidusskolas domrakstu līmenī. Šādu atziņu lasām kādā jauno apcerē. Intereses pēc paraudzīsimies, kā šo literāro apceri darina Gunars Irbe savā pačalā par Mintauta Egliša grāmatu „Rotaļa" — „Rēz intelektuālas dižciltības".

Pačalā G. Irbe nav jauna ceļa gājējs. Viņš veikli lieto J. Rudziša metodi kritikā — par T. Ķikauka „Tramvajs tuksnesī". Tajā gaŗais ievads skaidri norāda, kāda būs kritika. Tā ir pozitīva. Gunars Irbe šo metodi lieto apgrieztā veidā, un tā ir negatīva. Nav arī māksla apgalvot un nepierādīt. Apzīmējums „laba grāmata", neminot, no kāda viedokļa tā ir laba, atsauc atmiņā baigā gada tīrīšanas akcijas bibliotēkās. Vai pēc sociālā reālisma receptes uzrakstīta grāmata, kaut arī godalgota, būs laba pēc Rietumu literārās mērauklas? Ja Bībele ir laba grāmata, vai sauklis „Reliģija ir opijs" būtu aplams? Šim sauklim seko miljoni. Jautājumus varētu turpināt, bet — vai tie rastu skaidrību?

Pirms grāmata izdota, tā jāsaraksta. Kas spiež rakstnieku rakstīt — godkāre, slava, nauda, apsēstība vai sūtība kādai idejai? Domāju, ka katram rakstītājam būs savs izskaidrojums — arī G. Irbem. Ko un kā rakstīt, Rietumos izvēlas rakstnieks. Izdevējs nāk vēlāk. Brīvība tematikā un apdarē Rietumos nav problēma. Par šo brīvību rakstnieki karo Pad. savienībā, jo tur literārie vagari spiež iet „vienu soli tālāk". Vai šī metode tik pievilcīga G. Irbem, un vai viņš jūtas aicināts literārā vagara postenim ar interesanto jautājumu: „Bet Austrālijā?... Kāpēc tur nevar spert soli tālāk?" Tālākā „Rotaļas" analize seko sociālā reālisma vagaru praktizētiem paņēmieniem. Arī te Gunars Irbe ir tikai kopētājs.

Pačalā minēta B. Pasternaka „Doktors Živago" kā laba grāmata. Bet no kāda viedokļa? Vai laba tādēļ, ka saņēma Nobela prēmiju? Vai citu iemeslu dēļ? Fakti rāda citu ainu — sensāciju un politiku. Speciālisti apšaubīja, ka īsā laika dēļ grāmatu būtu lasījuši visi godalgošanas komisijas locekļi.

Arī Andrejam Irbem par grāmatu „Marisandra kaza" piešķīra J. Jaunsudrabiņa balvu. Vērtētājos bija 5 personas. Kā sadalījās balsis, to nezinu. Vai grāmata literāri laba, arī nezinu. Bet lasu, ka godalga piešķirta par eksperimentiem. Tas ir solis tālāk, jo literārus eksperimentus Latvijā negodalgoja. Vai to dara citās zemēs, — nezinu. Valoda arvien ir problēma. Jaunsudrabiņa dzidro tīrskanīgo latviešu valodu ir grūti atdarināt. Jauniem literātiem tieši še sākas grūtības. Ļoti bieži viņi svešvalodā ir veiksmīgāki izteiksmē, nekā latviešu. Kā ar Irbi? Atsauksmi par Andreja Irbes valodu godalgotajā grāmatā vērtē T. Ķikauka: „Viņš ar savu jauno grāmatu liecina, ka latviešu valodā var brīvi un nepiespiesti izsacīties, var izraisīt vissmalkākās nianses." Šī nav jauna atziņa vecajiem. Mūsu „vidusskolas domrakstu kvalitātes" literātūrā ir ļoti daudz labu paraugu. Nenoliedzami, grūtības sākas ar tulkojumiem. Te vajadzīgs kaut kas vairāk, ne valodas prasme vien. Tādēļ ar smaidu varēja lasīt atreferējumu „Austrālijas Latvietī", ka kādā svinīgā runā viens no jaunajiem dzejniekiem bija apšaubījis latviešu valodas piemērotību tulkojumiem.

Vai mums nebija lielisku tulkojumu un atdzejojumu? Domāju, ka ne par dzejnieku, ne tulkotāju kāds var iemācīties. Amatnieks vien iznāks. Te vajadzīgs kaut kas vairāk.

Aizraušanās un eksperimentu godināšana ir interesanta. Gunars Irbe to labprāt dara. Un rakstot par Gunara Pones „Klavierwerk II: Montage-Demontage" atskaņojumu Stokholmā, ka, „ka šis darbs izraisa garīgu aktīvitāti klausītājos". Izraisa gan, tas tiesa, un Jānim Rudzītim tā ir šāda, to pašu klavierdarbu klausoties: „Neviļus radās grēcīga iedoma, ka trokšņu radīšanai cilvēka ķermenim ir vēl citas iespējas, kas netiek izmantotas. Publikai nenoskatīties cienījamā mūzikas avangardista bikšu dibenā."

Jaunie mīl visu veco noraidīt, metas visādās izdarībās. Vai tās labākas? Par visu var pasmaidīt, ateroties kaut vai kāda vecmeistara gleznu un modernistu triepienus. Nemiers sākas ar saīdzināšanu. Tā ir Rietumu priekšrocība.

Sagatavo skaņu plati par Latviju

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS VALDES SĒDE ŅUJORKĀ

Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē 23. martā Ņujorkā pārrunāja Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres gada sarīkojumus, apvienības kongresa sasaukšanu rudenī un citus jautājumus.

Līdz 23. martam ziedojumos bija savākti 34.000 dolaru, no tiem ap 15.000 ienākuši pēc atgādinājumu izsūtīšanas. Valdes locekļa A. Rituma pārzinātajai loterijai uzsākta ložu pārdošana un izraudzīts 21 pārstāvis to izplatīšanai. Vienas lozes cena 1 dol., bet 5 lozes maksā 4,50 dol., ja tās pārdod pārstāvis. Ložu izplatīšanas nobeigums paredzēts 14. jūlijā.

Latvijas sūtniecība Vašingtonā izdos vēsturisku dokumentu sakopojumu. Skaņu plašu darba grupa bija sagatavojusi plašu ziņojumu par iespējamu plašu izdošanu apmēram pusstundu ilgam amerikāņu raidījumam ar paskaidrojumiem angļu valodā. Platē varētu būt īsas intervijas, kuŗas atbildētu uz jautājumu, kas ir latvieši un ko tie vēlas, ar īsiem mūzikas ilustrējumiem.

Otrs projekts paredz lentēs ieskaņotas intervijas par politiskiem vai saimnieciskiem jautājumiem 5 vai 10 minūšu raidījumiem. Televīzijā iespējams „iespiesties" tikai bērnu programmās, piemēram — bērnam mācot latviski skaitīt līdz 10. Platē varētu ieskaņot arī simfoniska orķestŗa koncertu, kas apvienots ar publisku koncertu, propagandu lietojot uz plates apvalka. Tikai kā pēdējo iespēju, kuŗa līdzekļu trūkuma dēļ liekas pat neīstenojama, minēja solistu koncertu ieskaņošanu. Varētu arī sagādāt īsas filmas, piemēram — kokļu koncertu, izrādīšanai sarīkojumos vai kādos raidījumos.

Ņujorkā jau noticis latviešu mūzikas reprezentācijas koncerts, kuŗam pēc debatēm ALAs valde no iepriekšējā gadā savāktajām summām piešķīra 390 dol. iztrūkuma segšanai.

Kultūras fonda ziedojumu vākšanas akciju nolēma rīkot maijā ar aprēķinu, lai ziedotāji aicinājumu saņemtu pirms ASV latviešu centrālajām kultūras dienām Ņujorkā, kas sāksies 18. maijā. Aicinājumu parasti izsūta ap februāŗa sākumu, bet sakrā ar Latvijas 50 gadu jubilejas ziedojumu vākšanas akciju valde to bija atlikusi uz vēlāku laiku. Kultūras fonda sēdi nolēma sasaukt rudenī, septembŗa beigās, kad pārrunās arī kultūras politiku.

Visvairāk laika aizņēma debates par nākošo ALAs kongresu Vašingtonā. Brīvās pasaules latviešu apvienības valdes sēde paredzēta 16. oktobrī, bet laikā no 17. — 20. oktobrim notiktu kongress. Bez parastās darba kārtas paredzēts svinīgs akts, kokteiļu stunda un bankets, īss koncerts un svētku balle. Par piemērotu vietu valde atzina Šorhama viesnīcu, kaut pastāv neskaidrības par telpu īrēšanu. Delegātu dalības maksa 20 dol. no personas. Pēc debatēm valde atzina, ka nav pilnvarojusi nevienu personu stāties sakaros ar viesnīcām Vašingtonas kongresa vajadzībām un neatzīst nekādus līgumus, ja tādi būtu jau parakstīti. Valde stājusies sakaros ar Vašingtonas latviešu organizācijām un nekādā gadījumā nevar atzīt starpniekus.

Baltijas valstu dibināšanas atcerei veltītās pastmarkas izdošanu ASV pasta ministrs vēl nav noraidījis, bet uz šī projekta pieņemšanu tomēr niecīgas izredzes, kā ziņoja V. Korsts, kas bija ieradies no Čikagas. Ja nākošo 3 nedēļu laikā sāktos atklāta un plaša lietuviešu akcija un latvieši vēlreiz pieliktu visas pūles, tikai tad būtu cerības uz šo marku. Lietuviešu vēlētā centrālā komiteja piekritusi projektu atbalstīt, bet atbilde kavējas nā lietuviešu politiskās komitejas. Igauņi ir labvēlīgi šādas kopīgas markas izdošanai, bet daļa lietuviešu vēlējās atsevišķu, tikai Lietuvai veltītu pastmarku.

Uz ASV ārlietu ministra Raska ielūguma pamata nacionālo organizāciju ASV politikas apskates konferencē 19. un 20. martā Vašingtonā piedalījies ALAs ģenerālsekretārs B. Albāts. Kon-

(Nobeigums 5. lpp.)

Harija Trūmena pareģojumi

ASV prezidents otra pasaules kara beigu posmā un Jaltas vienošanās līdzdalībnieks (ar Čērčilu un Staļinu) Harijs Trūmens, par spīti 83 gadu vecumam, joprojām brīžiem interesējas par politiku. Kādā preses konferencē Floridā viņš pareģoja Džonsona uzvaru ASV prezidenta vēlēšanās šai rudenī. „Parastais demokrats zina savu līniju, lai ievēlētu prezidentu Džonsonu no jauna, ja vien kāds nolādēts ģeķis mūs nesašķeltu!" izsaucies Trūmens. Viņš domā, ka ar Ņujorkas senātora Roberta Kenedija iesaistīšanos demokratu nominēšanas sacensībā Džonsona izredzes tikai pavairosies. Senātora Makartija kandidatūra gan sašķelšot demokratu balsis, bet par labu Džonsonam. Žurnālistu jautāts, kādu padomu viņš varētu dot prezidentam Džonsonam, Trūmens atbildēja, ka pareģojumiem nedrīkstot ticēt. „Ja es tiem būtu ticējis, es būtu sakauts", atcerējies Trūmens savus „cīņas" gadus.

Trūmens apliecināja, ka atbalsta prezidenta Džonsona ārlietu un iekšlietu politiku, bet izvairījies viņu ar apmeklējumiem apgrūtināt. „Prezidentam pašam ir diezgan rūpju, lai viņu vēl traucētu," sacīja Trūmens, atceroties, ka viņš bijis 33. ASV prezidents. Trūmens Balto namu atstāja 1952. gadā. „Tagad es sveru 150 mārciņu, toreiz biju daudz smagāks, — kā visi lielie locekļi," pasmējās Trūmens.

Ņujorkas gubernators, republikānis Nelsons Rokfellers, noņēmis savu kandidatūru prezidenta amatam par labu Ričardam Niksonam. Šis paziņojums radījis pārsteigumu Rokfellera komitejas vadoņos, sevišķi Oregonā. Tikai īsi pirms Rokfellera kandidatūras atsaukšanas šīs komitejas viceprieksšēdis bija teicis: „Mēs esam ļoti iepriecināti par gubernātora Rokfellera kandidatūru!" Galvenais iemesls, kādēļ Rokfellers atteicis savu kandidatūru, bijusi viņa nevēlēšanās sašķelt partiju starp diviem republikāņu kandidātiem. Bez tam Rokfellers nodomājis vairāk koncentrēties likumdošanas darba programmai Ņujorkā, ko varētu traucēt viņa aktīva nodošanās vēlēšanu kampaņai.

NEZINĀŠANA VAI DEMAGOĢIJA?

BRĪVAS LATVIEŠU BALSS 7. MARTA RADIORAIDIJUMS UZ OKUPĒTO LATVIJU

Brīžiem tiešām atliek tikai nesaprašanā papurināt galvu. Visas mūsu centrālās organizācijas atzinušas, ka radioraidījumi uz okupēto Latviju nepieciešami, jo tie ir viena no efektīvākajām iespējām sakaru uzturēšanai ar tautu dzimtenē un tās informēšanai par patiesajiem notikumiem pasaulē un komūnistu maldināšanas propagandu. Ir labi zināms, ka raidījumi no Vatikāna satura ziņā ir ierobežoti, tāpat Amerikas Balss raidījumi nav gluži tas, ko gaida tautiešī dzimtenē. Tā vienīgie īstie ziņas raidījumi uz okupēto Latviju iespējami no pretkomūnistiskā krievu NTS raidītāja Vācijā, no kura raidāmlaiku pērk daļēji privāti finansētā Brīvā Latviešu Balss. Daugavas Vanagu organizācija visās zemēs iespēju robežās šos BLB raidījumus materiāli atbalsta, bet to nedara daļa mūsu centrālo organizāciju, kaut radioraidījumu nepieciešamību atzīst. Ja pagaidām citu iespēju īstiem ziņas raidījumiem nav, tad paliek nesaprotams, kādēļ neizmanto pastāvošās iespējas, bet tās pat apkaro. Ir vietā jautājums, vai tas notiek tikai nezināšanas, nepilnīgas informācijas, vai arī demagoģijas dēļ.

Latviešu nacionālās padomes Lielbritanijā 10. februāra sesijā Londonā padomes pr-dis J. Ranka ziņoja par Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra „ieskatiem NTS raidījumu jautājumā. Novērojumi liek spriest, ka šie raidījumi latviešu valodā vāji sadzirdami un arī pēc saturа neatbilst latviešu interesēm" („Londonas Avīze" 23. februārī). Vispirms jālabo, ka tie nav NTS raidījumi latviešu valodā, kuri mūs var interesēt, bet gan Brīvās Latviešu Balss raidījumi no NTS raidītāja, raidāmlaiku, kā jau teikts, pērkot. Ir pierādīts, ka šie raidījumi okupētajā Latvijā labi sadzirdami, jo to apliecina ne vien no dzimtenes saņemtas vēstules, bet to stāsta arī dzimtenes apmeklētāji. Pie tam tieši šos BLB raidījumus tautiešī dzimtenē gaida visvairāk, jo tie sniedz tieši to, ko viņi vēlas, bet neinformē par ASV ārlietu ministra Raska meitas laulībām, kuras tautiešiem dzimtenē visai vienaldzīgas. Ja „novērojumi liek spriest, ka šie raidījumi vāji sadzirdami", tad jākonstatē, ka šie „novērojumi" ir bezgala paviršī un pat aplami.

Arī 8. marta numurā „Londonas Avīze" apšauba šo raidījumu vērtību, kaut netieši. Pēc virsraksta „Nedrīkst pieminēt Baltijas valstu neatkarību" lasāms: „Šobrīd brīvajā pasaulē ir trīs vietas, no kurienes noraida ziņas uz Latviju: „Amerikas Balss, Vatikāns un krievu emigrantu raidītājs Svobodnaja Rosija no Rietumvācijas." Dažos vārdos informējusi, ka Amerikas Balss un Vatikāns pieminējis Lietuvas neatkarības dienu šāgada 16. februārī, „Londonas Avīze" turpina: „Krievu raidītājs Svobodnaja Rosija Lietuvas neatkarības dienu nemaz nepieminēja. Acīm redzot, balto krievu cenzūra ir tikpat stingra kā sarkano." Nevienam nav noslēpums, ka Amerikas Balss un Vatikāns raida arī lietuviešu valodā, pie tam šos raidījumus sagatavo paši lietuvieši. Kādēļ tad ziņas sākumā jānorāda uz latviešu raidīšanas iespējām? Vai lai netieši liktu saprast, ka Brīvās Latviešu Balss raidījumi no NTS raidītāja pakļauti krievu emigrantu cenzūrai? Ja ziņa tā domāta, tad tā nav patiesa, jo BLB raidījumu vadītājs V. Skultāns vairākkārt apliecinājis, ka pirktajā laikā pārraidītājiem latviešu raidījumiem cenzūras nav!

Lai latviešu sabiedrībai svešumā dotu ieskatu Brīvās Latviešu Balss raidījumu saturā, raksta sekojošajā daļā publicējam pilnā apmērā tās 7. marta raidījumu uz okupēto Latviju. Šī pārraidītā apcerējuma autors ir BLB raidījumu redaktors Vilis Skultāns, kas savā laikā vadīja arī latviešu valodas raidījumus no Madrides. Kā mūsu laikrakstā jau ziņots, Brīvā Latviešu Balss savus raidījumus uzsāka 1966. gada 15. oktobrī. Tie notiek katru dienu laikā no plkst. 9 — 9.30 vakarā. Sabiedrības informēšanai centīsimies arī turpmāk palaikam sniegt BLB noraidītos materiālus.. Un nu — 7. marta raidījums:

☆

Cienījamās klausītājas un cienījamie klausītāji!

Šodien runāsim par visai nozīmīgiem notikumiem Ungārijas galvaspilsētā Budapeštā, kur, lietojot avīzes „Cīņa" apzīmējumu, notika komūnistisko un strādnieku partiju pārstāvju konsultatīvā sanāksme. Šī sanāksme bija nozīmīga tādēļ, ka tā vēlreiz pasvītroja pasaules starptautiskā komūnisma galu. Tā pasvītroja un ar vēl nebijušu skaidrību apgaismoja to, kas pasaulei labu laiku jau bija zināms. Zināms tas, ka starptautiskas, vienotas komūnistu kustības vairs nav.

Jūs, manas klausītājas un klausītāji, arvien un atkal par jaunu maldina; Maskavas varasvīru un viņu Rīgas kalpu propaganda met neskaitāmus kūleņus, lai sagrozītu patiesību un apgalvotu, ka viss ir labākajā kārtībā.

„Pravda" un šīs Maskavas laidpas latviskais tulkojums „Cīņa" ne ar vārdu nepiemin un tiši noklusē patieso Budapeštas apspriežu gaitu. „Pravda" un „Cīņa" jums nestāsta par strīdus punktiem, kas nekādā veidā nebija likvidējami un pārvērta Budapeštas apspriedi nevis par spēka, bet gan par nespēka un sabrukuma demonstrētāju.

Kamēr visā brīvajā pasaulē plaši pārrunā lielo skandālu ar rumāņu delegāciju, tikmēr padomju propagandisti ieņēmuši tikpat kā ūdeni mutē. Ne bez Maskavas ziņas, bet ļoti iespējams, sekojot padomju delegācijas ierosinājumam, Sīrijas komūnistu pārstāvis Bagdašs asi uzbrukа rumāņu partijas vadībai. Viņš nolamāja rumāņus par šovinistiem, kas Tuvo austrumu (mūsu laikraksts lieto apzīmējumu Vidējie austrumi, — red.) konflikta laikā esot bijuši žīdu cionistu dienderi.

Šis uzbrukums izraisīja eksplozju: kaut arī Bagdašs formāli ņēma atpakaļ savu apsūdzību, rumāņi pieprasīja, lai konferences dalībnieki kollektīvi nosoda sīriešu komūnista rīcību; turklāt konferencei jānāk klajā ar aicinājumu, ka neviens delegāts nedrīkst kritizēt kādas citas komūnistu zemes iekšējo un ārējo politiku. Tikai tad, ja šie priekšnosacījumi būs izpildīti, tikai tad rumāņu delegācija būtu ar mieru palikt konferencē. — Par spīti visiem mēģinājumiem rumāņus nomierināt, par spīti italiešu un somu komūnistu vidūtājības centieniem, rumāņi sava šefdelegāta Nikulesku—Misila vadībā ar lielu troksni Budapeštas sanāksmi atstāja.

Izņemot nedaudzas bālas frazes, kuras nekā neizteic, par vīsu to klusēja „Pravda" un tās nožēlojamā pavadone „Cīņa".

„Pravda" un tās ēna latviešu valodā „Cīņa" neziņoja par Nikulesku—Misila vārdiem, ka tā sauktā komūnistiskās vienības konference liek lietā Staļina taktiku. Un vēl, lūk, šo teica rumāņu kompartijas šefdelegāts par padomju pretenzijām uz augstāko gudrību un viszinību: „Tāpat kā nav pārcilvēku, tāpat nevar būt arī pāri visām citām stāvošas partijas!"

Vēl tālāk: Maskavas un Eiropas propagandisti jums noslēpa, ka no vairāk nekā 160 komūnistiskām partijām un sektēm vesels 100 Budapeštas sanāksmē nepiedalījās. — Maskavas „Pravda" un tās bālais spoguļa attēls „Cīņa" jums nepastāstīja, ka no Budapeštas konferences bija atrāvusies visa Āzija, izņemot vienīgi Mongoliju un vienu no abām Indijas kompartijām. Bez Ķīnas trūka komūnistu mīļākais bērns — Ziemeļvietnama, kā arī Ziemeļkoreja, Japāna, Indonēzija, Taizeme. Nebija klāt pārstāvju no vienīgās zemes Amerikas pusložu, kuŗā valda komūnisti, — no Kubas. Tāpat no Eiropas trūka Dienvidslavijas komūnistu, kas jau 20 gadu sagādā Maskavai nemitīgas galvassāpes. Protams, nebija Albānijas, kas ir visnegantākā Kremļa vīru lamātāja. Arī Zviedrijas un Dānijas komūnisti bija uzskatījuši no sāzva viedokļa par daudz tālredzīgāku soli šo Budapeštas sanāksmi boikotēt.

Tas, ka konferencē piedalījās Sanmarino, Haiti un tamlīdzīgas „nozīmīgas" komūnistu partijas, gan palīdzēja dalībnieču delegāciju skaitu uzspiest līdz 64. Taču šis fakts nespēja noslēpt lielo komūnisma šķelšanos un iedragāto prestižu. Jo — no 14 valdītājām partijām (tādām, kuŗām izdevies tikt pie valsts stūres) Budapeštā bija parādījušās tikai astoņas. Par to „Pravda" klusēja. Par to klusēja „Cīņa".

Un ja nu mēs vēlreiz atgriežamies pie avīžu lietām, tad nevaram nepieminēt likteni, kāds bija piemeklējis ungāru delegācijas šefa Komošina rakstu pirms Budapeštas sanāksmes. Kremļa lielkomūnisti bija „izoperējuši" Komošina rakstu savā garā un svītrojuši to pēc patikas, pielienkot klāt daudz ko tādu, ko viņš nemaz nebija teicis. To bija viegli konstatēt, jo režijas kļūdas dēļ Komošina raksts „izdoktorētā" veidā parādījās „Pravdā" tai pašā dienā, kad to oriģinālā veidā publicēja ungāru partijas organs „Nepszadsag". — Komošins bija rakstījis, ka nepieciešams laiks, lai pasaules komūnisma pretišķības izmeklētu un pārvarētu. „Pravda" turpretim viņa rakstā šo domu bija svītrojusi un ielikusi pavisam citu jēgu, proti — ka neesot jāgaida nemaz, bet jārīkojas. Tāpat svītrots Komošina aizrādījums, ka pašreiz sociālisms nav spējīgs galīgā veidā izcīnīt uzvaru pret tā saukto imperiālismu. — Dabīgi, ka šī Maskavas cenzūra izraisīja jaunus saspīlējumus un asumus.

Ko gan nozīmē Budapeštas sanāksmes beigās nolemtā lielā komūnistu konference Maskavā šāgada novembrī vai decembrī? Vai tā spēs demonstrēt vienību, ko nekādi nespēja tā sauktā komūnistisko un strādnieku partiju konsultatīvā sanāksme? Droši varam jau tagad teikt — nē! Drīzāk gan gluži otrādi! Jau Budapeštā vairāk nekā jebkad agrāk demonstrēta pasaules komūnisma iziršana un gals.

Redzot, kas notiek pasaulē, ar vēl lielāku naidu un nicināšanu mums, jāvēro Rīgas komūnistisko pakalpiņu rīcība un soļi. „Viņi jau laiza zābaku, iekām tas vēl pacelts uz viņu pusi," — tā rumāņu delegācija raksturoja Austrumvācijas jeb tā sauktās Vācijas demokratiskās republikas komūnistu rīcību un nostāju. Cik daudz vēl vairāk teiktais attiecas uz mūsmāju komūnistiem! Viņi joprojām pakalpīgi un uzcītīgi iet Maskavas pavadā, no kuŗas atbrīvojas arvien vairāk un vairāk tās kādreizējie sekotāji un mācekļi.

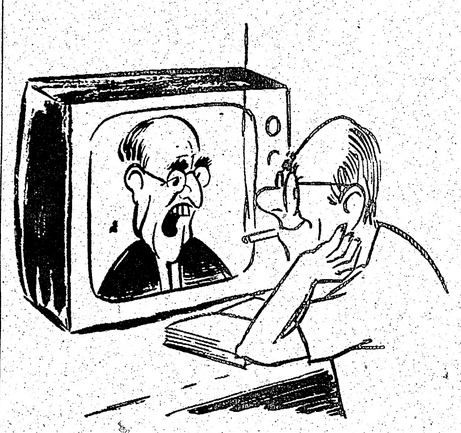

Gunārs Irbe savā recenzijā zviedru laikrakstā „Göteborgs-Tidningen" pamatīgi nokritizējis Osvalda Freivalda grāmatu zviedru valodā par 1946. gadā Pad. savienībai izdotajiem internētajiem baltiešiem, kuŗa atbalsojās arī Zviedrijas parlamentā.

Ministru prezidents Erlanders: „Ja cienījamais recenzents Gunars Irbe izlabotu tekstu Osvalda Freivalda baltajā grāmatā, par to varētu runāt lietiški."

Latviešu televīzijas skatītājs: „Pavisam skaidra lieta, jo tad nevienam nebūtu skaidrs, par ko runāt."

Ed. Keiša karikatūra

LATVIJA

26. N-RS SESTDIENA, 1968. GADA 30. MARTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Amcāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 465—[illegible];

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neiziletotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

No baznīcām nedrīkst celt cūkkūtis arī Pad. savienībā

Kāds kolchoza priekšsēdis Muromā, 250 km attālumā no Maskavas, bija ilgi staigājis un domājis. Kollektīvajai saimniecībai jāzeļ, par to nevarēja būt divu domu. Bet lai tā notiktu, lieti noderētu kārtīga cūku kūts, celta no akmeņiem un izturīga. Kur tomēr ņemt būvmateriālus?

Skatienu apkārt pametis, priekšsēdis ieraudzīja trīs vecas baznīcas. Viena no tām gadus desmit vecāka par Vasilija katedrāli pie Sarkanā laukuma Maskavā, otra Muromas klosteri, kurā 1300-tos gados krievi patvērās no tatāru ordām. Trīs pilnīgi nelietderīgas celtnes — nodomāja priekšsēdis. Ja labi grib un ir sakari vietējos pārvaldes organos, tad var iegūt arī atļauju šīs nevajadzīgās celtnes nojaukt un no akmeņiem uzcelt cūkkūtis — domu turpināja priekšsēdis. Kad atļauja bija dabūta, tā arī izdarīja — materiālu cūkkūts sienām bija gana. Pie tam vēl pilnīgi par velti. Tikai darbs bija jāpieliek.

Tā kolchozam bija kārtīgas kūtis, kuŗās audzēt cūkas.

Bet nu atklājās, ka tā vis nevar rīkoties. Arī Pad. savienībā ne. Par notikušo uzzināja žurnāla „Sovjetskaja Kultura" redakcija, kas sacēla trauksmi. Izrādījās, ka visas nojauktās celtnes bijušas pakļautas pieminekļu aizsardzībai un vismaz viena no tām paredzēta restaurēšanai; un plāni restaurācijas darbiem bijuši gatavi.

„Sovjetskaja Kultura" tagad pieprasījusi, lai noārdīto baznīcu vietā novieto akmens plāksni ar to vārdiem, kuŗi dievnamus nopostījuši. Par mūžīgu brīdinājumu un negodu... G. G.

● Zviedrijas un ASV attieksmes ievērojami pasliktinājusi patvēruma došana amerikāņu armijas *dezertieriem. Tagad zviedru mi*nistru prezidents Tage Erlanders un ārlietu ministrs Torstens Nilsons parlamentā izteikušies par sarunām, kuŗas izbeigtu Vietnamas karu. Viņi piedāvājušies palīdzēt nodibināt sakarus starp abām karojošām pusēm, uzsverot, ka ASV „nes smagu atbildību, atsakoties no miera sarunu izdevībām" un turpinot Ziemeļvietnamas bombardēšanu.

● Čechoslovakijā rajonu komūnistu partiju amatpersonu vēlēšanās turpmāk balsos aizklāti, tā novēršoties no 20 gadu ilgās prakses, kuŗā darbiniekus izraudzīja centrs, bet rajonos tie bija tikai „jāiebalso".

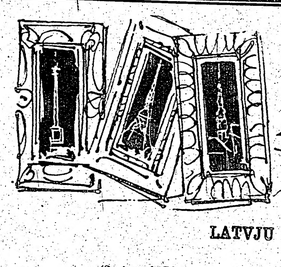

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

LATVJU MĀKSLA PASAULES FORUMĀ

(3. turpinājums)

1954. gadā mūzeju slēdza pilnīgai pārbūvei. Pie tās strādāja vairāk nekā trīs gadus, un 1958. gadā galīgi atjaunoto paviljonu atklāja kā impresionistu galeriju un Luvra sastāvdaļu. Žermēns Bazēns, minēto paviljonu par pili nosaukdams, pasludināja: „Šī pils ir kaut kas līdzīgs slavas templim."

Un šis slavenais templis Konkordijas laukumā 1939. gada sākumā bija Latvijas mākslas izstādes — gleznu, skulptūru un tautas mākslas — mājoklis.

To aizmirst mums nebūs nekad.

ITALIEŠU RENESANSES MĀKSLA PARĪZES CENTRĀ

Apnika, pārsātinātība, fiziska un garīga „atēšanās" nekad nepiemeklē mākslu. Apnīk manierisms, apriebas frivolais diletantisms. Māksla apnikas nepazīst. Māksla nenoveco. Tai piešķirta nemirstība. Un tā nu mums jādomā par kādu mākslas izstādi Konkordijas laukuma otrā malā, diagonāli iepretim Žēdepōma mūzejam, kur kādreiz, četrus gadus pirms Latvijas mākslas izstādes, Petit Palais jeb Mazajā pilī bija notikusi sensacionāla izstāde. Mēs še domājam par Italiešu renesanses mākslas skati, kādu pasaule vēl nebija redzējusi un, iespējams, arī nekad vairs neredzēs.

Vienā vietā uz divi mēnešiem bija savākti ap 400 izcilāko italiešu renesanses meistaru izcilākie darbi. Tā bija žilbīga ērērija, krāsu mūzika. Ne velti lielais Mikelandželo teicis:

„Laba gleznieciība ir mūzika, melodija..."

Mazā pils tai laikā bija kā atvērta ilustrēta „Delle Vite de più eccelenti pittori*) ... kur katra ilustrācija bija oriģināls. Kā gan te nebija! Čimabue un Džoto, Donatello un Fra Andželiko, Masačo un Fra Filipo Lipi, Andrea de Kastaņo un Džordžone, Verokio un Domeniko Girlandajo, Andrea Manteņa, Leonardo da Vinči, Mikelandželo, Ticiāns, Rafaels, Tiepolo...

Viņu darbi bija savākti no Florences un Turīnas, Romas un Padujas, Venecijas un Siennas, Neapoles un Palermas, Drezdenes un Minchenes, Budapeštas un Londonas, no Amerikas savienotajām valstīm, Holandes, Īrijas, PSRS un Spānijas.

Amerikāņi savus īpašumus bija apdrošinājuši par pasakaināmām summām. Ne tā italieši. Musolini bija deklarējis, ka paļaujas un uzticas Francijai, un bez tam, visa pasaule neesot pietiekami bagāta, lai apdrošinātu zeltā un valūtā šos neaizstājamos mākslas darbus. Viņam, protams, bija taisnība.

Publika izstādes telpās stāvmaņām tikko kustējās. Neviens nebūtu varējis izspraukties cauri bijīgajai un mēmajai apbrīnotāju straumei, kas, cilvēks pie cilvēka, gausi virzījās gar gleznām, kuŗas dāvināja vienreizēju pārdzīvojumu tā tiem, kas tās agrāk oriģinālā nebija redzējuši, kā arī tiem, kas tās bija redzējuši vecajos, parasti saspiestajos un patumšajos mājokļos Italijā un citur. Te apgaismojums bija cits, jauns, glaimīgāks, un gleznas izkārtas piemērotā augstumā. Tā, piemēram, agrāk redzētā Rafaela Madonna della sedia, kas savās mājās likās tā kā mazliet par „saldu", te atstaroja tik jaunā, apburīgā gaismā, ka rakstītājam nav aizmirsusies vēl šobaltdien.

Kāpēc visu to pieminam? Vienā nolūkā; lai rādītu, ka Latvijas mākslas izstādei bija notikt tautā un pilsētā, kur mākslai tuvojas ne vien ar mīlestību, bet arī ar dziļu izpratni un augstākām mērauklām.

Izturēt pārbaudījumu Parīzē nozīmēja iegūt augstāko gatavības apliecību.

Bet mūsu domas iet tālāk atpakaļ, uz to laiku, kad tagadējās Mazās un Lielās pils vietā stāvēja viena milzu ēka — tā sauktā Rūpniecības pils, ko atklāja 1855. gada 15. maijā sakarā ar Parīzes pirmo pasaules izstādi un kas bija domāta Francijas uzplaukuma parādei rūpniecībā, lauksaimniecībā un mākslā. Tai pašā gadā pils sāka uzņemt Francijas gadskārtējās oficiālās mākslas izstādes — Salonu. Milzu ēku šai sakarā pārdēvēja par Elizeju lauku pili — Palais des Champs Elysées. Tai pašā topografiskajā vietā, kur 1934. gadā bija izstādīti Fra Andželiko un Sandro Botičelli darbi, savus darbus izstādīja arī kāds latviešu gleznotājs.

LATVJU MĀKSLINIEKS ELIZEJU LAUKU PILĪ

Ikvienam jāizcieš ir neveiksme,
ir briesmas.
Pirms nāk viņš birztalās, kur atskan
Mūzu dziesmas.
(Edvarts Virza)

Francija ir pirmā valsts pasaulē, kuŗa sāka rīkot rēgulāras mākslas izstādes. Tas notika Saules ķēniņa laikā un pašā ķēniņa pilī — Luvrā. Izstādes ierosināja lielākais ķēniņa ministrs Žanbatists Kolbērs (1619—1689), rūpniecības veicinātājs, valsts finanču pārkārtotājs, mākslas un mākslinieku lielākais cienītājs un aizbildnis.

Sākumā izstādes notika reiz pa divi gadiem, vēlāk katru gadu.

Pirmā Ķēniķīgās mākslas akadēmijas locekļu darbu izstāde notika 1725. gadā Kvadrata salonā (Salon Carré), no tā radies tālākais apzīmējums Parīzes gadskārtējām mākslas izstādēm — Salons (Salon). 1810. gadā tur notika Napoleona un Marijas-Luizes kāzas, šodien skatāmi XVI un XVII gadsimta italiešu renesanses darbi. Pirmais gadskārtējais oficiālais Salons rīkots 1673. gadā.

1789. gadā Salonā izstādījās 89 mākslinieki ar 453 darbiem. Vēlākos laikos Saloni pārvietojās uz Elizeju lauku Mazo pili..

Salons bija oficiāls valdības atbalstīts pasākums. Salona tiesnešu izvēlē izšķirēja loma allaž bijusi Francijas mākslas akadēmijas (Académie des Beaux-Arts), kas sastādās no 40 locekļiem un viena pastāvīga sekretāra un uztur Mākslas skolu (Ecole des Beaux Arts)*).

Tiesnešu kolēģija gleznu pieņemšanai un labāko darbu godalgošanai 1866. gada Salonā, saskaņā ar īpašiem Ķeizara nama mākslas ministrijas un mākslas superintendanta noteikumiem, sastādījās no 15 vīriem, pa 5 katrā no trim grupām. Pirmos „piecīšus" izraudzīja Mākslas akdēmija, otrus — paši mākslinieki, kas iepriekšējās izstādēs saņēmuši godalgas vai uzņemti Goda leģiona ordenī, trešos — valsts administrācija.

Šī žūrija bija tā, kas pārbaudīja katru Salonam iesniegto gleznu un to vai nu pieņēma vai noraidīja ar neatsaucamu un negrozāmu lēmumu.

*) Renesanses gleznotājs un architekts Džordžo Vasari 1550. gadā Florencē publicēja Italijas izcilāko mākslinieku biografijas vienā sējumā: „Delle Vite de piu eccellenti pittori, scultori ed architetttori" — Lielisko gleznotāju, skulptoru un architektu dzīvi, kas iemantoja milzu popularitāti un valdzina katru mākslas mīļotāju gan oriģinālā, gan tulkojumos vēl mūsdienās.

*) Ievērosim, ka Francijā Akadēmija ir akadēmiķu sabiedrība, un tas, ko mēs dēvējam par Mākslas akadēmiju — ir Mākslas skola jeb Skaisto mākslu skola.

(Turpinājums sekos)

Gunars Irbe

„Las

INDRA GUBIŅA „RITDI

Indras Gubiņas stāsti — šī krājuma labākā daļa — visumā veidoti tikai no vienas prozista (zināmā mērā arī dzejnieka) materiālu daļas, no situācijām. Valoda kā veidošanai paklāvīgs materiāls Gubiņas prozā tikpat kā nemanāma. Viņas prozā nav vārdu māksla, tā ir situāciju māksla; un šīs situācijas viņa veido un izkārto ar lietpratīgu, intelektuāli zīmīgu un apzinātī mērķtiecīgu roku un prātu. Protams, šo paņēmienu var dēvēt arī par konstruēšanu. Taču ne negatīvā nozīmē. Beigu beigās katrs dzejolis un katrs prozas darbs ir „konstruēts", nevis rekonstruēts; tā ir ar iztēli radita fantazijas īstenība, ne īstenības atdarinājums. Ne dzejolis, ne prozas darbs nav pārdzīvojums, tas ir vienīgi (lasītāja) pārdzīvojumu ierosinātājs elements, kuŗa iedīrbe ir atkarīga no apzinātas vai zemapziņīgas, intuitīvas autora spējas „konstruēt" tādas ainas vai situācijas, kuŗas lasītāju emocionāli iesūpo un iesaista.

Gubiņa nekādā ziņā nav emocionāli ievirzīta, kad viņa ir labā formā; viņa ir intelektuāla, un tādēļ viņas proza vislabāk padodas „baudīšanai", ja tajā nemeklē to, kā nemaz nav. Taču negribas tieši arī noliegt, ka apstāklim, ka Gubiņas proza valoda izpilda tikai situāciju konstruēšanai nepieciešamās jēlvielas lomu un ka viņas psīcholoģiski izveidotās situācijas baudāmas tikai „kā tādas" un nedod emocionālu iesūpošanos, ir arī nelielš, ne sevišķi laimīgs iekrāsojums: Gubiņas stāsti nepadodas īstai „izbaudīšanai". Tie saista ar savu situāciju izkārtojumu, bet neskar dziļāk, nesavilņo un neaizrauj.

Krājumu „Rītdiena neskaltās" lasot, atkal jāsaduŗas ar interesantu sociālpsīcholoģisku jautājumu, proti: viņas varoņi, kas, acīm redzot, gandrīz visi ir latvieši, kustas un dzīvo kaut kādā „savā vidē", kuŗa tiešām ir viņu dabīgā ikdienas vide, bet tā nav „latviska" tādā nozīmē, kāda tā būtu, ja darbība norisinātos Latvijā vai norobežotās latviešu salīnās kaut kur citur pasaulē. Citiem vārdiem, Gubiņas „svešatnes latvietis" nebūt nedzīvo svešā vidē, bet ļoti pazīstamā un „savā". Ja šādiem literātursociloģiskiem salīdzinājumiem pakļautu visu trimdā sarakstīto latviešu daiļprozu, varētu izsekot visai interesantai attīstības līknei. Gubiņa, šķiet, atrastos attīstības līknes tā gala tuvumā, kur latvietis sevi vairs nesaredz kā „svešķermeni" vietējā sabiedrībā, bet gan kā tās sastāvdaļu. Pašas attieksmes ar „svešo" vidī Gubiņai vairs nav nekāda problēma. Ļoti izteikti līdzīgi novēro-

TEODORS ZELTIŅŠ

Debesu

ROM

(1. turpinājums)

Antiņš atkabināja no muguras pa šos spārnus un pabāza kaudzītē zer niem, lai tie ar savu bēdīgo izskatu rāmgājējiem acīs. Tad, stalti izslēj vaļā durvis ar vizuļojošu uzrakstu: nu noliktava. Atvērta katrā laikā, ti."

Gandrīz vai elpa aizrāvās, ieraugo ži apgaismotajā telpā nekur vēl ne bagātību. Kas gan viss te nepārskatā lēs nebija sakārts. Te bija itin visu tautu apģērbi, kādus vien vēstures redzējis. Vai patiesi visus šos tērpus Tad jau dzīvei debesīs vajadzētu fantastiska karnevāla. Bet kāpēc jo te taču mūžīgai dzīvošanai bija s pā nemirstīgie no laiku laikiem un Varbūt viņš satiks un paša acīm red un Ievu? Bet par to nu gan ir ļoti viņiem te būs atļauts staigāt tādie toreiz Paradīzes dārzā — gluži plikie gāt apģērbtiem tikai ar vīģes lapu kums. Cik tāda vīģes lapa liela va Antiņa tikumīgais prāts atzina, ka kēts nūdisms debesīs tomēr nebūs

Tādās nopietnās pārdomās iegrim peši iztraucēja melodiski maiga s un, galvu sāņus pagriezis, negribēj

ATVIJA
AMERIKĀ

DIENA, 1968. GADA 30. MARTS

NĀ REDAKCIJA TORONTO

— Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston
nt.; tālr. 531—4533;

ce — Silvija Ancāne, sasniedzama redak-

— Rūdolfs Noritis 1765 Victoria Park
borough, Ont.; tālr. 759—8076;

Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd.,
ālr. 463—4226.

EDAKCIJA EIROPĀ:

te, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

anuskriptus pēc vajadzības īsināt. Ne-
us neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta at-
pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais
zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem
izteiktās domas ir rakstītāja personīgs
adījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50;
3 mēn. $4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu
$16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā
$ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

n nedrīkst celt cūkkūtis Pad. savienībā

iekšsēdis
tumā no
gājis un
imniecī-
e būt di-
iktu, lie-
ku kūts,
izturīga.
teriālus?
pamatis,
is vecas
gadus
a kated-
na Mas-
teri, ku-
patvērās
nīgi ne-
domāja
n ir sa-
rganos,
šīs ne-
t un no
— do-
Kad at-
izdarīja
ōām bi-
ūgi par
pieliek.
gas kū-

sturoja
auktās
republi-
nostā-
teiktais
omūnis-
kalpīgi
pavadī,
en val-
ējie se-

tis, kuŗās audzēt cūkas.

Bet nu atklājās, ka tā vis nevar rīkoties. Arī Pad. savienībā ne. Par notikušo uzzināja žurnāla „Sovjetskaja Kuļtura" redakcija, kas sacēla trauksmi. Izrādījās, ka visas nojauktās celtnes bijušas pakļautas pieminekļu aizsardzībai un vismaz viena no tām paredzēta restaurēšanai; un plāni restaurācijas darbiem bijuši gatavi.

„Sovjetskaja Kuļtura" tagad pieprasījusi, lai noārdīto baznīcu vietā novieto akmens plāksni ar to vārdiem, kuŗi dievnamus nopostījuši. Par mūžīgu brīdinājumu un negodu... **G. G.**

● Zviedrijas un ASV attieksmes ievērojami pasliktinājusi patvēruma došana amerikāņu armijas dezertieŗiem. Tagad zviedru ministru prezidents Tage Erlanders un ārlietu ministrs Torstens Nilsons parlamentā izteikušies par sarunām, kuŗas izbeigtu Vietnamas kaŗu. Viņi piedāvājušies palīdzēt nodibināt sakarus starp abām kaŗojošām pusēm, uzsverot, ka ASV „nes smagu atbildību, atsakoties no miera sarunu izdevībām" un turpinot Ziemeļvietnamas bombardēšanu.

● Čechoslovakijā rajonu komūnistu partiju amatpersonu vēlēšanās turpmāk balsos aizklāti, tā novēršoties no 20 gadu ilgās prakses, kuŗā darbiniekus izraudzīja centrs, bet rajonos tie bija tikai „jāiebalso".

ķēniņa pilī — Luvrā. Izstādes ierosinā-
iņa ministrs Žanbatists Kolbērs (1619
ecības veicinātājs, valsts finanču pār-
slas un mākslinieku lielākais cienītājs

stādes notika reiz pa divi gadiem, vē-

niskīgās mākslas akadēmijas locekļu
notika 1725. gadā Kvadrata salonā
no tā radies tālākais apzīmējums Pa-
ējām mākslas izstādēm — Salons (Sa-
lā tur notika Napoleona un Marijas-
odien skatāmi XVI unXVII gadsimta
ses darbi. Pirmais gadskārtējais ofi-
rikots 1673. gadā.

Salonā izstādījās 89 mākslinieki ar
Vēlākos laikos Saloni pārvietojās uz
Mazo pili..

oficiāls valdības atbalstīts pasākums.
u izvēlē izšķīrēja loma allaž bijusi
slas akadēmijas (Académie des Baux-
ādās no 40 locekļiem un viena pastāvī-
uztur Mākslas skolu (Ecole des Beaux

ollēģija gleznu pieņemšanai un labāko
šanai 1866. gada Salonā, saskaņā ar
a-nama mākslas ministrijas un mākslas
a noteikumiem, sastādījās no 15 vī-
rā no trim grupām. Pirmos „piecīšus"
slas akdēmija, otrus — paši mākslinie-
šējās izstādēs saņēmuši godalgas vai
leģiona ordeni, trešos — valsts admi-

bija tā, kas pārbaudīja katru Salonam
ti un to vai nu pieņēma vai noraidīja
u un negrozāmu lēmumu.

a Francijā Akadēmija ir akadēmiķu sa-
tas, ko mēs dēvējam par Mākslas aka-
Mākslas skola jeb Skaisto mākslu skola.

(Turpinājums sekos)

Gunars Irbe

„Lass uns die Paparde suchen!"

INDRA GUBIŅA „RĪTDIENA NESKAITĀS", STĀSTI UN TĒLOJUMI, IZDEVIS GRĀMATU DRAUGS, 1967. GADĀ.

Indras Gubiņas stāsti — šī krājuma labākā daļa — visumā veidoti tikai no vienas prozista (zināmā mērā arī dzejnieka) materiālu daļas, no situācijām. Valoda kā veidošanai pakļāvīgs materiāls Gubiņas prozā tikpat kā nemanāma. Viņas proza nav vārdu māksla, tā ir situāciju māksla; un šīs situācijas viņa veido un izkārto ar lietpratīgu, intelektuāli zīmīgu un apzinātu mērķtiecīgu roku un prātu. Protams, šo ņaņēmienu var dēvēt arī par konstruēšanu. Taču ne negātīvā nozīmē. Beigu beigās katrs dzejolis un katrs prozas darbs ir „konstruēts", nevis rekonstruēts; tā ir ar iztēli radīta fantazijas īstenība, ne īstenības atdarinājums. Ne dzejolis, ne prozas darbs nav pārdzīvojums, tas ir vienīgi (lasītāja) pārdzīvojumu ierosinātājs elements, kuŗa iedirbe ir atkarīga no apzinātas vai zemapziņīgas, intuitīvas autora spējas „konstruēt" tādas ainas vai situācijas, kuŗas lasītāju emocionāli iešūpo un iesaista.

Gubiņa nekādā ziņā nav emocionāli ievirzīta, kad viņa ir labā formā; viņa ir intelektuāla, un tādēļ viņas proza vislabāk padodas „baudīšanai", ja tajā nemeklē to, kā nemaz nav. Taču negribas tieši arī noliegt, ka apstāklim, ka Gubiņas prozā valoda izpilda tikai situāciju konstruēšanai nepieciešamās ļēlvielas lomu un ka viņas psiholoģiski izveidotās situācijas baudāmas tikai „kā tādas" un nedod emocionālu iešūpošanos, ir arī neliels, ne sevišķi laimīgs iekrāsojums: Gubiņas stāsti nepadodas īstai „izbaudīšanai". Tie saista ar savu situāciju izkārtojumu, bet neskar dziļāk, nesaviļņo un neaizrauj.

Krājumu „Rītdiena neskaitās" lasot, atkal jāsaduras ar interesantu sociālpsiholoģisku jautājumu, proti: viņas varoņi, kas, acīm redzot, gandrīz visi ir latvieši, kustas un dzīvo kaut kādā „savā vidē", kuŗa tiešām ir viņu dabīgā ikdienas vide, bet tā nav „latviska" tādā nozīmē, kāda tā būtu, ja darbība norisinātos Latvijā vai norobežotās latviešu saliņās kaut kur citur pasaulē. Citiem vārdiem, Gubiņas „svešatnes latvietis" nebūt nedzīvo svešā vidē, bet ļoti pazīstamā un „savā". Ja šādiem literāršocioloģiskiem salīdzinājumiem pakļautu visu trimdā sarakstīto latviešu daiļprozu, varētu izsekot visai interesantai attīstības līknei. Gubiņa, šķiet, atrastos attīstības līknes tā gala tuvumā, kur latvietis sevi vairs nesaredz kā „sveškermeni" vietējā sabiedrībā, bet gan kā tās sastāvdaļu. Pašas attieksmes ar „svešo" vidi Gubiņai vairs nav nekāda problēma. Ļoti izteikti līdzīgi novērojumi attiecināmi arī, piemēram, uz dažiem pēdējiem Irmas Grebzdes romāniem. Abas ir kanadietes.

Gaumes būs dažādas, bet kā labākos un saistošākos šajā Gubiņas krājumā gribas minēt stāstus „Parādi, kā tas ir" un „Ēnas sadodas rokās". Abos, virspusīgi tematu ieskicējot, risinātas problēmas, kuŗas saistās ar audzu bērniem, kas pie tam „pārkāpuši etniskās izcelsmes slieksni". Taču ne vienā, ne otrā stāstā Gubiņa psiholoģisko situāciju nepasvītro kā kaut kādu „jauktо tautību" problēmu. Un, man šķiet, viņa dara pareizi. Ne Linda, ne Līga īstenībā necieš no „nepiederēšanas savai tautībai", bet gan no jūtu uzvandīšanās, atskārstot savu audzu meitas situāciju. „Tautiskie" motīvi gan vietvietām izmantoti, lai pasvītrotu „varones" nespēju iekļauties savā jaunajā ģimenē, bet tie šajā psiholoģiskajā pielāgošanās procesā ir tikai aizsargāšanās vai uzbrukuma līdzeklis, bez būtiskas nozīmes.

Ļoti savdabīgu atšķirtības problēmas risinājumu Gubiņa aizsākusi stāstā „Kāpēc tu nesmaidi", taču tālāk par aizsākšanu nav iets: Džo loma šajā stāstā paliek neskaidra. Kāpēc viņš nesmaida? Jā, autore pat nedod mājienu uz kāda izskaidrojuma pusi. Tādēļ viņš ērmīgajā Pēteŗa mīlināšanās stāstā ar lelli paliek it kā lieka persona.

Grāmatas otra daļa ir tēlojumi. Attieksmē uz tiem gribas teikt: pieņēmumu, ka grāmatām jābūt biezām, vajadzētu izskaust. Gubiņas tēlojumi šim krājumam dod gan kvantitāti, bet tajos pietrūkst tās intelektuālās situāciju veidotājas dzirksts, kuŗa manāma stāstos.

Izņēmums ir „tēlojums" — vai novele — „Nakts", kuŗā Gubiņa ļoti vienkāršiem, bet glezniņai dziļiem it kā ūdenskrāsas plūdinājumiem uzzīmē iejūtīgu padsmitgadnieku mīlestības ainu, kuŗā autores psiholoģiskā tēlošanas māka ieguvusi kaut ko no īsti silta asiņu plūduma. Tā vairs nav „konstruēta" situāciju psiholoģija, bet katra rinda piesātināta ar pārdzīvojumu, kas lauzas ārpus skopajiem vārdiem. „Nakts", manuprāt, ir šī krājuma „pērle", kuŗas dēļ vien to ir vērts lasīt: lai uzietu.

Kaut kas smeldzīgs, bet līdz galam neatraisījies ir arī tēlojumā „Ieiešana pagātnē, tagadnē, nākotnē". Šeit aina no latviešu Jāņu svinēšanas Vācijā, nometņu gados, ar kuŗiozu latviešu jaunekļa aicinājumu vācietei: „Lass uns die Paparde suchen!"

Indras Gubiņas prozas krājums „Rītdiena neskaitās" ir mazliet ar tādu nokrāsu: tā at šifrēšanai ir kaut kas kopīgs ar papardes zieda meklēšanu. To uzejot, Gubiņas proza pēkšņi iemirdzas. Bet papardes zieds prasa uzmanīgu meklēšanu un arī ticību, ka tāds vispār ir, kaut arī ne pirmā mirklī saskatāms.

Marija Urnežus

MADONNAI

Skumji smaidoša noliecies naktī
Klusi pār mani kā lilijas zieds,
Dienas smagumu skūpstot no plakstiem,
Dedz tu kā zvaigzne, kad izdzisis riets.

Rokas saliktas, lūdzot par mani,
Acis brinišķu spožumu lej.
Ceļos skumjākos, klusi kā elpa
Svētījot, jūtu, man līdzi tu ej.

Aizšalks straujums un nemiera gadi,
Sapņu ielejā ēnas sāks stāt.
Māte, dievišķā mirdzumā tērptā,
Tu vēl arvienu man stāvēsi klāt.

Trisdesmit gadu dziesmu kalnā

MECOSOPRĀNS STEFANĪDA JANSONE KALIFORNIJĀ ATSKATĀS UZ 30 DZIEDĀŠANAI VELTĪTIEM GADIEM

Pat Amerikā, kur izskata ziņā dažbrīd mēdz grūti atšķirt no meitas, jābrīnās, ka Stefanīda Jansone jau 30 gadu nostaigājusi skanošā dziesmu birzī.

To gan viņa panākusi, sākot dziesmu ceļu vēl kā jauna ģimnaziste, kas saucās Stefanīda Temnova un kuŗai vēl vairāki gadi bija skolas solā nosēžami. 1937. gadā, būdama vēl vidusskolniece, viņa saņēma valdības stipendiju un iestājās Latvijas valsts konservātorijā, kur mācījās pie Elzas Žebranskas. Tai pašā ziemā viņu par dziesmu teicēju saistīja komponists A. Salaks savā ansamblī Dziesmotā senatne. Žebranskai atgriežoties ASV, Stefanīda Temnova vienu gadu mācījās dziedāšanu pie Viktora Stotta, pēc tam pie Vittinga. 1940. gadā, kad bija pabeigta ģimnazija, viņu par koristi angažēja Nacionālā opera, bet 1941. gadā viņa pārgāja uz Tautas teātri, kur dziedāja un tēloja galvenās lomas operetēs „Reinas mēitene", „Nemirstīgais valsis", „Čigānu mīla", „Sikspārnis" u. c. Šai laikā Rīgā viņu pazina kā Stefanīdu Ēverti, jo starplaikā bija nodibināta ģimenes dzīve.

Jaunās dziedones karjēru pārtrauca evakuācija no Latvijas. Vācijā viņa mācījās pie slavenās Magdas Hādertaueres, vēlāk Minchenē pie Nicas konservātorijas profesora Levala Ļunaševica. Tad atkal bija ceļš zem kājām, šoreiz uz ASV, kur viņai dzīvesvietu ierādīja Losandželosas apkārtnē. Še dziedones talantu pamanīja jo ātri. Viņa ieguva lielāku stipendiju Losandželosas konservātorijā teorētisko priekšmetu pabeigšanai. Viņa uzstājās arī vietējā pilsētas operā, kuŗa gan darbojās kā bezpeļņas organizācija, dziedot Magdaļenas lomu operā „Rigoletto", Ansīti „Ansīti un Grietiņā", Katīšu „Mikado" u. c. Taču no šīm izrādēm nevarēja ne pārtikt, ne dzīvību izvilkt.

Dziedone Stefanīda Jansone

Kā neskaitāmi konservātorijas absolventi viņa bija spiesta meklēt iztikas darbu, sāka strādāt par ierēdni Daunijas tiesā, nodibināja jaunu ģimenes dzīvi un kļuva Stefanīda Jansone, skolotāja meitu, beidzot varēja priecāties arī par mazmeitu. Tas viss paņēma lielāko dzīves daļu, taču Jansone vēl atrada brīvus brīžus nodoties arī mākslai, kaut ģimenes apstākļi neļāva uz ilgāku laiku doties ceļā. Viņa tomēr sniegusi daudz koncertu Sanfrancisko un Losandželosā, dziedājusi svētku aktos un dievkalpojumos. Losandželosas latvieši, dzirdējuši tālas un izslavētas viesņas, vienmēr ar prieku atkal atgriezušies pie savas Stefanīdas Jansones, kuŗas sulīgais mecosoprāns ar labām augšām, balss izlīdzināto kantilēnu un skaidro dikciju var sacensties un godam pastāvēt jebkuŗā konkurencē.

Kad apjautājos, kas rīkos viņas jubileju, — vai pati, jeb vai viņas draudze, kuŗā arī man kāds vārds būtu sakāms, vai arī DV apvienība, kuŗā viņa daudz dziedājusi, saņemtā atbilde mazliet pārsteidza. „Jubilejas nebūs!" Stefanīda Jansone paskaidroja. „Astoņpadsmit gadu neesmu bijusi pasaulē, tagad došos tajā. Dziedāšu dievkalpojumos, svētku aktos, ciemošos pie radiem, draugiem un darba biedriem. Ja kādā vietā gribēs mani dzirdēt, nevienam neatteikšu, arī koncertu nenoraidīšu. Gribu redzēt ASV, arī Kanadu. Gribu atpūsties un dziedāt sava prieka dēļ."

Dziedone to teica pazemīga un liksma kā putns, kam radušies spārni. Raugoties mākslinieciē, kuŗai vēl tik daudz jaunības un entuziasma gan vārdos, gan arī darbos, kļūst skaidrs, ka viņas saulainais raksturs un skaistā dziesma negaidīti atnesīs daudz dziesmu prieka tālos ciemos šai pavasarī un vasarā. Lai viņas Dziesmotā senatne vērstos vēl ilgā un dziesmotā nākotnē!

Elmārs Caune

Klausītāji bija gandarīti

ČIKAGAS LATVIEŠU DRAUDŽU GARĪGAIS KONCERTS

Visu konfesiju latviešu draudžu kopīgi rīkotais garīgais koncerts notika ev.-lut. Morlendas baznīcā, kas latviešiem pazīstama no 18. novembŗa dievkalpojumiem. Ērģeļu novietne altāŗa telpā rada labu akustiku, arī labvēlīgus apstākļus solo priekšnesumiem, un plašās telpas spēj uzņemt lielāku apmeklētāju skaitu, kāds sanāk svinīgos gadījumos. Arī šis koncerts bija izcils notikums Čikagas latviešu dzīvē.

Koncertā piedalījās kontralts Antonina Vaivode, tenors Pēteris Lielzuika un pianists — ērģelnieks Valdis Treimanis.

Programmas pirmajā daļā uzstājās Antonina Vaivode ar desmit solodziesmām. Izņemot Ādolfa Skultes „Stāsti man, ak Getzemane" un V. Baštika „Lielā piekdiena", pārējie autori bija cittautieši. No tiem vairāk pazīstami garīgajā mūzikā — G. Bizē, S. Ādams un P. Čaikovskis, bet retāk dzirdēti — Dibuā, I. P. Skots, O. Spīks un M. Dermids. Šo autoru dažādā novirze mūzikālajā izteiksmē uzliek izpildītājiem lielas prasības.

Antonina Vaivode no visa tā nebija vairījusies. Ar savu bagāto pieredzi garīgās mūzikas laukā viņa uzdevumu paveica viegli. Vaivodes balss modulātoriskās īpašības — glāstoši klusinātie toņi, pakāpenisks skaņu pieaugums (crescendo) un metallskanīgie spēcīgie toņi, balstīti uz plaši postādītās elpas, ir īpašības, ar kuŗām dziedone sekmīgi veic savus mākslinieciskos uzdevumus.

No plašā dziesmu cikla minama raksturīgākā — klusinātos toņos dziedātā Dibuā „Jēzu, Tevi godinām"; tāpat Skota „Svētītie, nāciet", ar pakāpenisku skaņu pieaugumu līdz varenam forte, un plašā diapazonā veidotā Ādama „Jeruzaleme". Visām minētajām īpašībām klāt nāk dziedones iejušanās un sirsnība, ko varēja manīt A. Skultes un V. Baštika dziesmās.

Šī dziesmu tulkojuma izpratne nepalika bez iespaida un apgarotības klausītājos. Labs atbalsts solistei bija V. Treimaņa ērģeļu pavadījumi.

Programmas otrā daļā dzirdējām čikagiešiem jau pazīstamo tenoru Pēteri Lielzuiku. Klausītājiem viņš labā atmiņā no pagājušā ruduņa koncerta Jāņa baznīcā.

Arī šai koncertā dziedonis pārsteidza klausītājus ar savas balss pievilcīgajām īpašībām, kuŗas vienlīdz saistošas kā klusinātajos, tā spēcīgajos toņos.

Aizrautīgi izskanēja A. Meļļa „Lūgšana" un „Latvju bāru dziesma". Spēks un pacilātība plūda J. Norviļa Aglonā" un V. Upenieka „Gaismā".

Solistu uzmanīgi atbalstīja V. Treimaņa ērģeļu pavadījumi.

Iespaidīgais koncerts bija labi apmeklēts. Jāvēlas, lai draudžu un konfesiju sadarbība neapsiktu — par svētību mūsu mākslas dzīvei trimdā. **Eduards Ramats**

SĀKAS TROICKIEŠU DĒKU STĀSTS

Daugavas Vanagu mēnešraksta 1968 gada 1. numurā atv. kapt. J. Ķirsons sāk plašāku atmiņu stāstījumu par kādreizējā Troickas latviešu strēlnieku pulka cīņām Sibirijā un atgriešanos dzimtenē. Ķirsons bijis šī pulka kaŗa zēns. Ievadot viņa atmiņas, žurnāla redaktors R Čaks uzsver, ka tās rakstītas ar lielu valsirdību, nenoklusējot ne piedzīvotos priekus un bēdas, ne arī zēniskās palaidnības un nerātnības. „Viņš neretuže un neizdaiļo savu ģimetni, un nedara to arī ar citu pulka kaŗavīru vaibstiem."

DV organizācijas pr-ks V. Janums ievadrakstā „Neticiet!" uzsver, ka Latviju neviens neatbrīvos miermīlīgu sarunu ceļā, bet mūsu dzimtene vēlreiz „būs jāpārstaigā latviešu kaŗavīram ar mašīnpistolēm vai šautenēm". „Būtu neprāts," turpina V. Janums, „ja mēs, mazā trimdinieku grupa, iedomātos satriekt padomju vergu valsti ar ieroču vaŗu, bet pienāks laiks, kad arī Pad. savienības apspiestās tautas celsies, lai cīnītos par brīvību, un tie būs mūsu cīņas sabiedrotie."

Nākošajā rakstā Vilis Hazners norāda: „Latvijas valsts vēl dzīvo latviešu tautas sirdī dzimtenē un svešumā."

Šai numurā arī sākas publicista Ernesta Blanka apcere „Pa Latvijas neatkarības pēdām", bet beidzas V. Haznera informātivais pētījums par latviešu jaunatni okupētajā Latvijā.

Prof. Dr. E. Andersons sniedz plašu un interesantu apceri par Igaunijas armijas tapšanu un izveidošanos, kas palīdz tuvāk iepazīt mūsu ieroču brāļus un kaimiņus.

Kādu aizrautīgu otrā pasaules kaŗa epizodu pastāsta A. J. B. rakstā „Krīt divi spiegi!" bet V. T. kavējas gūsta laika atmiņās Cēdelgemā; šim rakstam pievienoti vairāku fotoattēlu pirmpublicējumi.

Literārajā daļā A. Dziļuma atmiņu fragments par latviešu kaŗavīru gaitām Vācijā 1945. gada pavasarī. Ar šī stāsta ilustrāciju debitē jauns autors — Ā. Glasgovs. Seko V. Zirnīša apcere par A. Dziļumu un viņa 60 mūža gados paveikto. Arnolds Šturms plašākā apskatā sniedz latviešu mūzikas ainu svešumā un dzimtenē, bet J. Rudzītis recenzē Egi-

(Nobeigums 5 lpp.)

TEODORS ZELTIŅŠ

Debesu priekškambaŗi

ROMĀNA „ANTIŅŠ DEBESĪS" FRAGMENTS

(1. turpinājums)

Antiņš atkabināja no muguras pagalam salukušos spārnus un pabāza kaudzītē zem citiem spārniem, lai tie ar savu bēdīgo izskatu nedurtos gaŗāmgājējiem acīs. Tad, stalti izslējies, viņš vēra vaļā durvis ar vizuļojošu uzrakstu: „Debesu drāžu noliktava. Atvērta katrā laikā, dienā un naktī."

Gandrīz vai elpa aizrāvās, ieraugot plašajā, spoži apgaismotajā telpā nekur vēl neredzētu drāžu bagātību. Kas gan viss te nepārskatāmi gaŗajās ailēs nebija sakārts. Te bija itin visu laikmetu un tautu apģērbi, kādus vien vēstures grāmatās bija redzējis. Vai patiesi visus šos tērpus te arī valkāja? Tad jau dzīvei debesīs vajadzētu izskatities pēc fantastiskā karnevāla. Bet kāpēc lai nevalkātu, jo te taču mūžīgai dzīvošanai bija sapulcināti kopā nemirstīgie no laiku laikiem un malu malām. Varbūt viņš satiks un paša acīm redzēs arī Ādamu un Ievu? Bet par to nu gan ir ļoti jāšaubās, vai viņiem te būs atļauts staigāt tādiem pašiem, kā toreiz Paradīzes dārzā — gluži plikiem. Bet — staigāt apģērbtiem tikai ar vīģes lapu, arī būtu traukums. Cik tāda vīģes lapa liela varēja būt? Un Antiņa tikumīgais prāts atzina, ka arī šāds maskēts nūdisms debesīs tomēr nebūs atļauts.

Tādās nopietnās pārdomās iegrimušu, viņu piepeši iztraucēja melodiski maiga sievietes balss, un, galvu sāņus pagriezis, negribēja ticēt savām acīm. Viņam blakus bija nostājies sieviešu kārtas eņģelis, bet — ak, Dievs! — kādā apģērbā. Valigam kreklam līdzīgais baltais tērps gan sniedzās turpat līdz kāju potītēm un bija ap vidukli apņemts ar zelta aukliņu, taču bija tik caurredzams, ka, ja ciešāk ieskatījās, aiz tā uztraucoši varēja saskatīt auguma silueta līnijas. Ak Kungs, ir gan tām eņģeļu dāmām paļauta liela vaļa. Skaidri redzams, ka debesīs pie valdīšanas tikuši liberāļi. Nākamajās vēlēšanās viņam noteikti būs jāiet talkā konservātīvajiem, lai ievestu stingrāku kārtību.

Antiņš bija tik apmulsis, ka tikai pēc krietni pailga brīža atjēdzās, kāds viņš pats te stāv. Pagalam iztrūcies, rāva īsā krekla priekšu lejup ar tādu izmisuma sparu, ka tas stirkšēdams pārplīsa.

Nu nabags bija vēl nejaukākā ķezā. Un cits viņa vietā būtu galīgi pazaudējis galvu. Par laimi, Antiņam tā kā allaž palika skaidra un spējīga izšķirties par ātru rīcību. Ar abām rokām plīsumu cieti turēdams, viņš atmuguriski iegrūdās sastatņos pakārto drēbju ailē, tā ka no tās laukā rēgojās tikai viņa līdz ceļgaliem kailās kājas un piesarkušā seja.

Skaistā eņģeliša gan sirsnīgi smējās, bet tas, ko viņa smiedamās teica, liecināja par izpratnīgu līdzjūtību jauneklim saplīsušajā krekliņā:

„Jūs, laikam, nākat no ļoti trūcīgas zemes, kur cilvēki ir laimīgi, ja var tikt pie krekla. Bet no godīgas nabadzības nevienam nav jākaunas."

Savu puskailumu atjautīgi paslēpis, Antiņš atkal bija atguvis pašapziņu un drošā, gandrīz vai piktā balsī atcirta:

„Jūs gaužām maldāties, ja domājat, ka esmu bijis nabags un nāku no kādas badmiru zemes. Es uz debesīm esmu atlidojis taisnā ceļā no Amerikas savienotajām valstīm, kur biju spiests dzīvot, jo manu dzimteni Latviju, kuŗas pavalstnieks joprojām vēl esmu, okupējuši bezdievīgie krievi. Ja gribat zināt patiesību, man Ņujorkas dzīvoklī palika divi uzvalki — viens darba dienām, otrs svētdienām, un arī Latvijā mēs visi staigājām pieklājīgi apģērbušies — laucinieki stiprā pelēkā vadmalā un pilsētnieki, kā jau pilsētnieki, pēc modes. Man tikai ļoti nelaimīgi gadījās, ka bija jāaizlido uz debesīm vienā krekla."

Eņģelīšai, laikam, nebija atļauts tālāk iztaujāt, kas un kā īsti noticis, tādēļ tikai lietišķi apvaicājās:

„Kādu uzvalciņu jūs sev vēlētos? Es jums palīdzēšu sameklēt."

„Protams, no kārtīgas pelēkas vadmalas. Es piederu latviešu zemnieku ciltij, un kā tāds gribu staigāt arī debesīs."

Viegli kā elpa nošvīkstēja spārni, un baltā parādība pazuda, lai sameklētu prasīto.

Antiņš gaidīja un gaidīja, bet eņģeliša kā neatgriezās, tā neatgriezās. Laikam jau krietnus latviešu zemnieka svārkus nemaz tik viegli nebija debesīs atrast. Bet pārāk ilgi vienā krekliņā stāvēt diezko patīkami nebija, kaut arī bija no citu acīm labi paslēpies. Kāds tomēr varētu sākt interesēties, ko viņš kā plānprātiņš, noliktavas drānās iespīdīts, te dirn. Varbūt varētu pagaidām uzvilkt kādu no šiem, visapkārt sakārtajiem smalkajiem uzvalkiem? Tad, kaut kā apģērbies, pats varētu lūkot sameklēt pazudušo eņģeli.

Daudz apkārt neskatīdamies, Antiņš pakampa pirmo drēbju kārtu, kas gadījās pa rokai, un maucās tanī iekšā. Tikai klajumā izgājis, viņš sāka sevi pamatīgāk apskatīt, ko īsti uzģērbis.

Un tad viņš ieraudzīja, ka iekāpis baltās spīdīgās zīda biksēs, kas tik tikko sniedzās pāri ceļgaliem. Viņa krūtis rotāja sinepju krāsas veste un balts kruzuļots mežģiņu puškis pakaklē. Bet svārki bija patumšā vīna krāsā ar violetu samta apkakli.

Pamanījis pie noliktavas sienas milzu spoguli, kas sniedzās no grīdas līdz augstajiem griestiem, Antiņš piegāja tam tuvāk un turpināja sevi apbrīnot, gan visādi izgrozīdamies, gan palaikam galvu piešķiebdams.

„Gatavais ērms! Spoks, kas spoks," skaļi iesmējies, viņš beidzot uzsauca savam attēlam spogulī.

„Ko jūs tik ļoti pukojaties? Man šādā tērpā patīkat tīri labi. Jums vienīgi vēl jāuzģērbj gaŗas baltas zeķes, jāuzauj melnas laka kurpes ar sudraba sprādzēm un jāuzmauc galvā parūka ar skaistu bizīti pakausī." — Eņģeliša bija atgriezusies ar latviešu zemnieka uzvalku un arī no mugurpuses apbrīnoja Jēru.

„Es lai staigātu ar bizi pakausī kā skuķis!" viņš sašutis, ar platām, zila izbrīna pilnām acīm atsaucās. „Tas nu gan būtu skats! Šitāds uzvalks pie maniem latviskajiem sejas pantiem nemaz nepiestāv. Tam ir vajadzīga pavisam citāda, sieviškīgi nopūderēta galva un izvirtis dzīves baudītāja smīniņš lūpu kaktiņos."

„Var jau būt, ka jums ir taisnība," eņģeliša baskāji baltajās zīda biksēs vēlreiz tik cieši nopētīja, ka viņš par jaunu piesarka. „Tad nu nemiet un velciet mugurā savu pelēko vadmalu. Varat aizlīst tepat aiz aizkara, blakus spogulim. Tur ir neliela telpa drānu uzlaikošanai."

(Turpinājums sekos)

Imants Alksnis referē par Rīgas latviešu biedrību Toronto latviešu biedrības „Māmuļas" dibināšanas 100 gadu atceres aktā: uzņēmumā pa labi uzmanīgais klausītāju pulks. Foto: JAK

Torontieši atceras „Māmuļu"

RIGAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS DIBINĀŠANAS 100 GADU ATCERES AKTS

Toronto latviešu biedrība 17. martā Latviešu namā bija rīkojusi savas māmuļas — Rīgas latviešu biedrības dibināšanas 100 gadu atceres sarīkojumu, kurā ieradās ap 160 apmeklētāju. Akta ievadījumā, Jānim Barušam intonējot Rīgas latviešu biedrībai bieži dzirdēto „Nevis slinkojot un pūstot", Latvijas karogu zālē ienesa TLB tautas deju kopas Dižancis tautas tērpos ģērbtie dalībnieki, novietojoties goda sardzē. Sarīkojumu atklāja TLB prks A. Gribusts, uzsverot Rīgas latviešu biedrības nodibināšanas tālejošās sekas latviskās kultūras attīstīšanā. Pēc uzrunas klātesošie vienojās Latvijas himnā.

Labi sagatavotu referātu par Rīgas latviešu biedrību sniedza Imants Alksnis, raksturojot tā laika saimniecisko un politisko situāciju, kādā dibinājās biedrība, kuru tauta apzīmēja par „Māmuļu". Runātājs pakavējās pie biedrības izveidošanās un attīstīšanās, pie tā laika darbiniekiem un idejiskajiem strāvojumiem, kā arī pie paveiktā kultūrvēsturiskā darba, kas tik nozīmīgi ietekmēja vēlāko latviešu tautas vēsturi.

Svinību koncertā Jāņa Baruša vokālais ansamblis, kā arī tā dalībnieki (pats Jānis Baruss, Alberts Korsaks, Erna, Rita un Maija Barušas) solo un duetos dziedāja A. Jurjāna, J. Vītola, J. Baruša un J. Graubiņa tautas dziesmu sabalsojumus, iestarpinājumos režisoram Voldemāram Pukatam deklamējot J. Akurātera „Latvijas balādi" un J. Ziemeļnieka „Bajāra pātagu".

LNAK valdes pr-dis J. Niedra, apsveicot TLB kā Rīgas latviešu biedrības darba turpinātāju, uzsvēra nepieciešamību saglabāt latvisko kultūru un gara mantas. Runātājs cildināja TLB darbu, kas, pretēji dažām citām organizācijām, veikts klusu un bez pretenzijām. Norādījis, ka šis ir divkāršs jubilejas gads, jo atzīmējama Latvijas valsts 50 gadu un Rīgas Latviešu biedrības 100 gadu dibināšana, J. Niedra atzina, ka šis sarīkojums ir dabīgs un jauks ievadījums Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadasvētkiem.

Toronto latviešu biedrību vēl sveica DV Toronto nodaļas prdis I. Zamlovskis, Latviešu kreditsabiedrības vicepr-dis K. Boriss, Latviešu katoļu apvienības pr-dis S. Gabrāns, Latviešu nama valdes pr-dis I. Auziņš, TLTA ģimnazijas direktrise V. Slaviešs un TLB sestdienas skolas pārzine A. Martinsone, bet rakstveida vēlējumus bija sūtījis LNAK padomes pr-dis prof. A. Dreimanis, ALA un BPLA pr-dis prof. P. Lejiņš u. c.

Atceres akta nobeigumā TLB pr-ks A. Gribusts pateicās apsveicējiem, programmas dalībniekiem un apmeklētājiem, nobeigumā vārdos uzsverot, cik neskarta un stipra vēl tagad ir aizgājušo dienu ideoloģija. „Atceres akts nav tikai kāda vēstures notikuma pieminēšana, bet arī latviskās kultūras un nacionālā gara godināšana," teica A. Gribusts. „Tikai kopīgiem spēkiem un vienam mērķim strādājot, varam atkal īstenot brīvas un neatkarīgas Latvijas ideju."

Kad karogs bija iznests no zāles, vakara dalībnieki pāris stundu vēl pakavējās pie TLB dāmu komitejas sarūpētā cienasta galda.

N. A.

300.000 dol. vērtibās un caurmērā 300 baznicēnu

TORONTO SV. JĀŅA EV.-LUT. DRAUDZES GADA SAPULCE

Piedaloties ap 100 draudzes locekļiem, 17. martā tūlīt pēc dievkalpojuma notika Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes Toronto gada sapulce, kuru vadīja J. Koncis ar sekretāru J. Āzi. Sapulces dalībnieki saņēma iepriekš izgatavotus rakstveida darbības pārskatus, tādēļ tikai atsevišķos gadījumos bija vēl mutvārdu ziņojumi vai papildinājumi. Sapulci atklāja draudzes pr-ks Ž. Rūtenbachs. Pēc aptuvena aplēsuma draudzē pašreiz varētu būt 2315 locekļu, no tiem 250 vecāki par 65 gadiem, bet 570 vēl neiesvētīti.

Draudzes gana archibīskapa A. Lūša ziņojumā bija lasāms, ka aizvadītajā gadā notikuši 58 dievkalpojumi baznīcā Toronto, 7 lauku īpašumā Saulainē un 31 svētbrīdis svētdienas skolā. Izņemot vasaras mēnešus, katrā dievkalpojumā caurmērā bijis ap 300 baznīcēnu, bet kopīgais dievgaldnieku skaits 546. Draudzē kristīti 10 bērni, no tiem 2 dzimuši etniski jauktās laulībās, iesvētīti 23 jaunieši, salaulāti 17 pāri, no tiem 7 etniski un konfesionāli jauktās laulībās, bet pēdējā gaitā izvadīti 11 draudzes locekļi, to vidū divi ļoti aktīvi darbinieki — prof. V. Burkēvics un J. Jansons. Attieksmē uz iesvētījamajiem lielākās grūtības radījušas viņu vājās priekšzināšanas, bet stāvoklis, cerams, uzlabosies, kad iesvētes mācības sāks apmeklēt jaunieši, kas apmeklējuši svētdienas skolu vai piedalījušies jaunatnes nodarbībās.

Svētdienas skolu apmeklē 161 audzēknis, bet caurmērā skolā katrā mācību reizē, kādu bijis 31, ieradušies ap 90 bērni, kas mācījušies 28 skolotāju un izpalīgu vadībā. Nevienu reizi mācības nav kavējuši 19 audzēkņi. Iekārtotas latviešu valodas klases tiem bērniem, kas neapmeklē TLB sestdienas skolu; pastāv arī tautas deju grupa, kuŗa pulcējas nodarbībās stundu pirms mācību sākšanās. Notikuši 5 skolas sarīkojumi. Jauniešu pulciņš ar 60 dalībniekiem 13—16 gadu vecumā laikā no septembŗa līdz maijam sanāk nodarbībās katru svētdienu pirms dievkalpojuma.

Lauku īpašumam Saulaine, kuŗā pērn izdariti plašāki uzlabojumi, daudz pūļu un laika veltījis A. Dobelis. Vasaras nometnē ar 110 bērniem pagājušajā gadā bijis līdz šim vismazākais dalībnieku skaits, arī sarīkojumu apmeklētāju un telpu izmantotāju skaits samazinājies, kaut atsevišķi darbinieki Saulaines pasākumiem ziedo daudz pūļu. Ir vasaras mājiņu īpašnieki, kas nereizes nav apmeklējuši dievkalpojumu, citi neievēro kārtību, cērt kokus un būvē vasarnīcas bez nepieciešamās atļaujas. Saulainē jāveicina rosme ar sabiedriskajiem pasākumiem, draudzes locekļiem īpašumu aktīvāk jāatbalsta, jāizstrādā sarīkojumu programma visam gadam un jāapsver iespēja vasaras nometnes laikā izveidot svētdienas skolas darbu.

Archibīskaps norādīja, ka nepieciešams pavairot draudzes vadaru un bībeles stundu skaitu. Arvien krasāk izjūtamas arī jaukto laulību problēmas. Ģimenēm labāk jāizprot kristīgās audzināšanas nozīme, jo bijuši gadījumi, ka pat jauniešu iesvētībās vecāki neatrod par vajadzīgu aiziet uz dievnamu.

Sakarā ar archibīskapa amata uzņemšanos draudzes gans darba slodzes dēļ nav varējis izmantot pat savu atvaļinājumu, bet draudzes garīgā aprūpe nav cietusi, jo vienmēr rasts amata aizstājējs. Apsvērts tomēr jau palīgmācītāja pieņemšanas jautājums. Archibīskaps norādīja, ka otrs mācītājs nepieciešams, bet tā izraudzīšanai jāpieiet ļoti uzmanīgi. Palīgmācītājam jāparedz noteikta alga, bet uz brīnumiem draudzes dzīvē ar viņa stāšanos darbā nav jācer. Varbūt tam būs jaunas metodes un prasības, kādas bieži ir jaunajiem mācītājiem, taču draudzes darbs nevar stāvēt uz vietas. Tādēļ viss iepriekš rūpīgi jāapsveŗ.

Draudzes pr-ks Ž. Rūtenbachs izcēla draudzes locekļu atsaucību un pateicās visiem darbu veicējiem. Pārdotais draudzes nams (Dewson St.) devis gandrīz 20.000 dol. peļņu. Pērnā gada beigās sinodes aizdevums nolīdzināts uz 54.000 dol., tādēļ, saprātīgi saimniekojot, rūpju vairs nebūs. Draudzes apgrozījums aizvadītajā gadā bijis 55.740 dol., bet kasē uz šāgada 1. janvāri atrsdās 12.000 dol. Draudzes locekļu nodevās ienākuši 20.578 dol., bet dievkalpojumu kollektēs 5903 dol. Izdevumu lielāko posteni veido baznīcas parādu atmaksa (19.923 dol.), bet Saulaines saimniecības atbalstīšanai atvēlēti 3150 dol. Draudzes īpašumu kopvērtība uz 1. janvāri bija 300.037,32 dol. Saulaines kasieris J. Skrastiņš informēja, ka īpašuma ienākumi pērnajā gadā bijuši 20.925, bet izdevumi 20.781 dol. Saulaines jauno budžetu pieņēma 17.663,93 dol. apmērā.

Saslimušās pārzines A. Kurses vietā par svētdienas skolas saimniecisko stāvokli informēja kasieris J. Āzis, norādot, ka ienākumi bijuši 608, bet izdevumi 493 dol. Par dāmu komitejas darbību informēja pr-ce L. Jansone. Rīkots tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš-bazārs un draudzes pēcpusdienas līdzekļu gūšanai palīdzības darbam. Kopā ar iepriekšējā gada atlikumu komitejas ienākumi bijuši 5602,60 un izdevumi 3379 dol., palīdzības darbam dzimtenē, Vācijā un uz vietas izlietojot 1140 dol.

Draudzes koŗa pārstāvis M. Beņķits ziņoja, ka koris ir 22 dziedātāji, notikuši 38 mēģinājumi, 11 reižu dziedāts draudzes dievkalpojumos, piedaloties arī citos draudzes sarīkojumos. Koris devis vienu koncertu un piedalījies latviešu dienu kopkoŗi pasaules izstādes laikā Montrealā. Draudzes palīdzības fonds, kā ziņoja K. Ozoliņš, apvieno 1147 dalībniekus, no kuŗiem tikai 50% ir draudzes locekļi. Pērn izmaksāti pabalsti 13 miršanas gadījumos. Kasē pašreiz atrodas 48.875 dol., no tiem 34.000 dol. ieguldīti vērtspapīros, aizvadītais gads fondam devis 4160 dol. peļņu. Pie draudzes darbojas arī grāmatu galds, kuŗā pārdoti reliģiska satura izdevumi par 531,50 dol. ar 92 dol. peļņu. Pagājušajā gadā noorganizējusies arī samariešu kopa V. Kinstleres vadībā, kuŗā darbojas 6 darbinieces, galveno vērību veltījot slimnieku un veco ļaužu — vientulnieku aprūpei.

Revīzijas komisijas pr-dis O. Luters savā ziņojumā atzina draudzes darbu par sekmīgu un aicināja visām amatpersonām izteikt pateicību. Budžetu šim gadam pieņēma 33.795 dol. apmērā, izevumos paredzot 4500 dol. baznīcas parādu dzēšanai, 1000 dol. Saulaines uzturēšanai un 500 dol. elektriskā zvana iebūvei baznīcas tornī. 1000 dol. paredzēja arī Latvijas dibināšanas 50 gadu atcerei veltītajam piemineklim baznīcas priekšā. Archibīskaps A. Lūsis paskaidroja, ka šī pieminekļa metu izstrādā tēlnieks A. Kopmanis un to tuvākajā laikā nodos draudzes padomei apstiprināšanai. Akmenī iekaltais teksts paudīs, ka šo pieminekli cēluši bēgļi, kuŗi izbēguši no zvēriskas varas. Archibīskaps arī paziņoja, ka draudzes locekļis L. Kinstlers piedāvājis zemesgabala dāvinājumu veco ļaužu mītnes iekārtošanai. Tās uzcelšana neradītu nekādas problēmas, jo šādus pasākumus materiāli atbalsta arī valdība, bet grūtības radītu iemītniekiem nepieciešamā aprūpe. Vasarā varētu izveidot īpašu veco ļaužu mītni Saulainē.

L. Kinstlers ierosināja paredzēt lielāku algu draudzes mācītājam, bet A. Lūsis ieteica vēl nogaidīt. Pārrunās izskanēja dažādi ieskati un ierosinājumi par palīgmācītāja pieņemšanu, darba talku aktivizēšanu Saulainē, maksājumiem kopbaznīcai u.c., ko atstāja draudzes padomes apsvēršanai un kārtošanai. Padomes ziņā nodeva arī O. Breņķa ierosinājumu turpmāk jau pirms gada sapulces apzināt kandidātus pārvaldes amatiem, lai nenāktos zaudēt laiku ar kandidātu izraudzīšanu tiešajā sapulces darbā.

Padomes locekļu pārvēlēšanā un no pienākumiem atteikušos vietā sapulce ievēlēja J. Galēju, E. Tiltiņu, A. Černavski, M. Bruži, O. Luteru, V. Kalniņu un A. Vanagu, bet revīzijas komisijā ar aklamāciju izraudzīja O. Briediņu, K. Gāli un A. Legzdiņu. Par draudzes uzticības personu mirusā prof. V. Burkēvica vietā, arī ar aklamāciju, ievēlēja A. Dobeli.

Visumā raitā sapulce ilga apm. 3 stundas. Debatēs disonanci radīja bijušā padomes locekļa J. Rama nolasītā vēstule, kuŗā bija norādīts uz iemesliem, kādēļ viņš aizgājis no padomes darba, kā arī izteikta neapmierinātība ar draudzes priekšnieku un vairākiem padomes locekļiem.

O. K.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 4, Ont.

Telef. 924-2775

maksā

4½% par noguldījumiem

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrību, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDIŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vak.

ANDREJSONS

APDROŠINA

463-7313

Sveicam

LEONU BEINAROVIČU

60 gadu jubilejā!

DV Toronto saime

TORONTO ZIŅAS

◉ Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas gada sapulci, kas notiek ik pa diviem gadiem, 24. martā vadīja komitejas pr-ce L. Jansone, piedaloties 31 dalībniecei. Pārskatu par komitejas darbu aizvadītajos 2 gados sniedza sekretāre B. Tiltiņa, bet par kases stāvokli ziņoja A. Krūgere. Ieņemti 8188,86 dol. (ieskaitot 1966. gada atlikumu 1330,55 dol.), atlikums uz šāgada 1. janvāri bija 2223,29 dol. Draudzes lauku īpašuma Saulaine atbalstam aizdoti 1000 dol. Komitejas darbinieces piedalījušās visu draudzes nozaŗu darbā. Par turpmākās darbības galveno uzdevumu atzina draudzes sabiedriskās dzīves rosināšanu un līdz šim jau labi veiktā palīdzības darba sekmēšanu. Īpaša vērība veltījama draudzes vakariem, sagādājot tiem labu programmu. Pārrunās izskanēja neapmierinātība ar draudzes dāmu kūtrumu iesaistīties komitejas darbā. Par komitejas priekšnieci ievēlēja līdzšinējo Līviju Jansoni, par viņas palīdzēm Lidiju Lūsi, Natāliju Tanni un Ventu Lucu; kasieres uzdevumus veiks Anna Krūgere ar palīdzēm Almu Kalniņu un Veru Buku, sekretāre Benita Tiltiņa, viņas palīdzes Dr. Ņina Černavska un Mirdza Hausmane, mantzines Erna Baruša un Valija Šimiņa, bet saimniecības nozarē darbosies Milda Sproģe, Vilma Lauge, Austra Treiguta un Stasija Butāne.

◉ TLTA ģimnazijas drāmatiskā pulciņa H. Miķelsona režijā iestudētās L. Auzānes—Vītoliņas lugas „Atbalsis" atkārtojuma izrādē 24. martā Latviešu namā ieradās ap 170 skatītāju. Luga izrādīta arī jau Montrealā un Hamiltonā, bet vēl paredzēta viesizrāde Londonā.

◉ TLB inženieŗu un tehniķu kopas kārtējā sanāksmē 22. martā Latviešu namā Kanadas enerģijas, raktuvju un dabas bagātību ministrijas būvmateriālu nodaļas vadītājs būvinženieris N. Zoldners no Otavas referēja par tematu „Ūdens spēkstaciju sistēma Kvebekas provincē", papildinot stāstījumu ar krāsu diapozitīviem. Ieradušies 25 klausītāji referātam sekoja ar interesi un pēc tā neskopojās ar jautājumiem. Ar referentu apmeklētājus iepriekš bija iepazīstinājis inž. J. Popelis, bet nobeigumā viesim pateicās kopas priekšnieka vietnieks A. Leja, arī paziņojot, ka tradicionālā inženieŗu balle šogad notiks 25. oktobrī. Sarīkojumā bija ieradies arī tēls viesis — inž. A. Balodis no Šarnijas.

◉ Toronto vanadžu kopas rīkotā nākošā vakarēšana notiks 2. aprīlī plkst. 7.30 vakarā DV namā (125 Broadview Ave), kuŗā aicinātas piedalīties visas ieinteresētās tautietes. Bez cita paredzēti tautisko prievīšu aušanas demonstrējumi.

★ Dainas koŗa gadskārtējais koncerts — pirmais jaunās diriģentes Almas Skudras—Kārkliņas vadībā — notiek 30. martā plkst. 8 vakarā Parkdale Collegiate telpās (189 Jameson Ave).

ASV KONSULA TORONTO ATBILDE

Atbildot uz Kanadas DV nodaļu delegātu sapulcē pieņemto rezolūciju, ASV konsuls Toronto Džons Digins (John R. Diggins, Jr.) Kanadas DV zemes valdes priekšsēdim E. Krūkam piesūtījis rakstu, kuŗā teikts: „Ļoti pateicos par Jūsu 9. marta vēstuli, ar kuŗu paziņojat, ka Latviešu apvienības biedrība Daugavas Vanagi Kanadā pieņēmusi rezolūciju, kuŗa saskan ar ASV valdības politiku Vietnamā. Esmu ļoti pateicīgs par šo atzinumu un ar prieku nosūtu to zināšanai mūsu vēstniecībai Otavā tālākvirzīšanai uz Vašingtonu."

Varoņu pieminā Londonā

DV Londonas nodaļa 16. martā bija sarīkojusi plkv. O. Kalpaka, viņa bataljona un Latviešu leģiona atceres vakaru. Pēc karoga ienešanas apmeklētāji noklausījās „Karavīri bēdājas" A. Niedras klavieŗu interpretējumā.

Nodaļas pr-ks T. Zandersons īso sarīkojuma atklāšanas uzrunu pabeidza ar aicinājumu — piecelties, liekt galvas un garā pateikties visiem varoņiem, kuŗi atdevuši dzīvību, cīnoties dažādos laikos par mūsu tēvzemes brīvību.

Tad klausītāju priekšā stājās dzejnieks Modris Lorbergs, ar izjustu noskaņotiem dažiem ievadījuma dzejoļiem piemēroti noskaņojot apmeklētājus rakstnieka Arnolda Rasas referātam „Sarežģītais laikmets un varoņgars". Referents iesāka ar tālo pagātni, kad vairāk nekā pirms 4000 gadiem senās latviešu ciltis jau cīnījās par savu zemi. Piemīnot tikai visievērojamākās kaujas, A. Rasa klausītājus gara izvadīja līdz vislielākajai dienai mūsu tautas vēsturē — 1918. gada 18. novembrim un sekojošajām Latvijas brīvības cīņām, tad cauri īsajam un laimīgajam neatkarības laikam, nonākot pašreizējā sarežģītajā laikmetā, kad pasaulē valda materiālisms, kuŗa, izteiktākā forma ir komūnisms. Tagad bieži dzird pat apgalvojumu, ka Dievs ir miris. Vai tālāk vairs var iet? Viss materiālais var kādu jauku dienu izkūpēt gaisā, dzīvs paliek vienmēr tikai gars. Ja materiālisms nonāvēs kristiānismu, mēs piedzīvosim drausmīgu katastrofu un bojā eju. Gadu tūkstošiem dzīvs ir bijis latvju varoņgars, dzīvs tas jāpatur arī šajā sarežģītajā laikmetā un dzīvs jānodod nākošajām audzēm.

Pēc īsa starpbrīža, kuŗu vakara apmeklētāji aizvadīja pie kafijas tases, sarīkojuma otru daļu atkal ievadīja A. Niedra, uz klavierēm atskaņojot „Nu ardievu Vidzemīte". Dzejnieks Modris Lorbergs noskandēja virkni savu patriotisko dzejoļu. Programmu pabeidza rakstnieks Arnolds Rasa, nolasot fragmentu no savas atmiņu grāmatas „Uz ķēniņa zemi". Nobeigumā nodaļas prks T. Zandersons pateicās programmas dalībniekiem un vakara apmeklētājiem, aicinot visus 30. martā noskatīties DV teātŗa Kanadā sniegto izrādi „Pieci stabi tirgus laukumā".

Būtu jāvēlas, lai šādi vērtīgi sarīkojumi notiktu biežāk, jo tie ir viens no veidiem, kā uzturēt dzīvu latviešu varoņgaru un latvietības garu vispār. Gribētos tikai redzēt vairāk jaunatnes — tos, kuŗiem mums būs jānodod senču mantojums.

L. L.

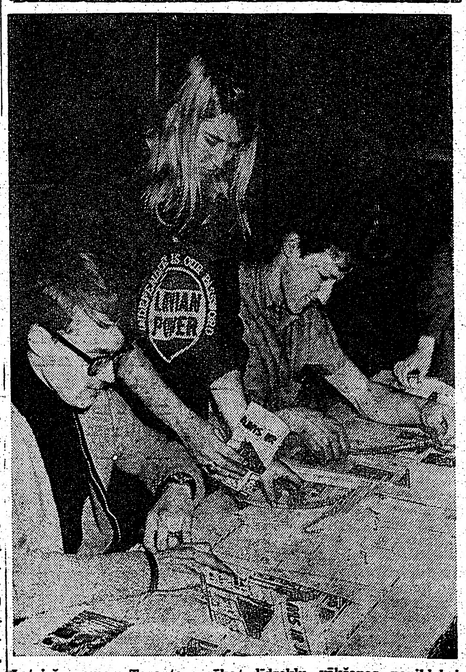

Latviešu namam Toronto uzsākot līdzekļu vākšanas papildakciju, izpalīgos pieteicās arī jaunieši. Uzņēmumā (no kreisās) Klāvs Zichmanis, Jana Sabanska un Māris Sabanskis sagatavo izsūtīšanai tautiešiem jauno informācijas izdevumu „Šis nams ir jūsu". Foto: JAK

Divas māsas sta

Minsteres latviešu ģimnazijas Vācijā audzēkņu skaits nupat pieaudzis par divām meitenēm. Pienācējas ir izceļotājas no okupētās Latvijas, divas māsas — 19 gadu vecā Ilona un 20 gadu vecā Silvija Freija. Viņas izkļuvušas no viņpuses, sekojot tēva Augusta Freija aicinājumam, kas dzīvo Vācijā un ir jau pensionāra gados ar visai sabeigtu veselību. Meitenes dzimušas Zalcburgā, Austrijā. Ģimenes sarežģījumu spiesta, māte ar bērniem atgriezusies Latvijā, kur pārstrādāšanās un pārpūlēšanās dēļ pirms 6 gadiem mirusi. Pēc ilgas gaidīšanas Silvija un Ilona Freija izkļuva no okupētās Latvijas, lai sāktu jaunu dzīvi Rietumos.

Pēdējie gadi Latvijā abām māsām nebija viegli. Gluži līdzens nebija arī dzīves sākums Vācijā. Rīgā viņas varēja gan apmeklēt vakara ģimnaziju, bet pa dienu bija jāpelna dzīves iztika.

Pēc vairākkārtīgiem pieprasījumiem un lielas nervozēšanas māsas Freijas beidzot saņēma izbraukšanas vīzu. Bet — paziņojums par to pienāca ļoti nelaimīgā brīdī, kad abas bija slimas. Ilona atradās slimnīcā, jo bija smagi ievainojusi kāju uz stikla lauskām, bet Silvijai savukārt bija nepieciešams operēt kādu dziļu sugoni, arī kājā. Par izlaišanu no slimnīcas ārsts negribēja pat dzirdēt.

Ko darīt? Gaidīt? Nē — nekādā ziņā! Un tumšā ziemas naktī Ilonu jaunieši slepeni iznesa no slimnīcas, tāpat nestin nešus viņu iedabūja vilcienā. Brauciens pretim jaunam dzīves startam varēja sākties. „Rīgā nav nevienas latviešu jaunieša vai jaunietes, kas mums nebūtu gribējuši dotīes līdz," saka māsas.

Pēc divu dienu ilga ceļa Silvija un Ilona beidzot sasniedza Manheimas staciju. Bija tieši Jaungada nakts, un nepazīta pasaule it kā sveica viņas tūkstoš ugunīm.

Taču dzīves sākums nebija gluži tik daudzsološs. Abām vispirms bija jādodas slimnīcā. Ilonai ārstēšana prasīja veselus četrus mēnešus. Un pēc tam? Dažādi necili darbi turpat slimnīcā — tālā vācu provinces kaktā, pēc tam — Pirmazensas apavu fabrikā. Kā jau jauniem cilvēkiem, vācu valoda drīz vien bija apgūta. [illegible] lās uz Frankf[illegible] preču namā [illegible] mašīnrakstītā[illegible] lodas korespo[illegible]

Arī tas to[illegible] nāja! Kas ga[illegible] pabeigt ģimn[illegible] bas apliecību[illegible] dzeklis, kas [illegible] lāk! Bet, — [illegible] nākt? Beidz[illegible] padomu un [illegible] ja rasta: Mi[illegible] nazija! Zēl t[illegible] ar Frankfurt[illegible] viešiem notik[illegible] meitenēm tr[illegible] vumu segšan[illegible] pieciešamākā[illegible] lielāko izpra[illegible] Janums, pā[illegible] vas Vanagus[illegible] lo komiteju[illegible] vadība — pr[illegible] lotāja A. Sil[illegible] dslēji jau a[illegible]

SĀKAS TROICKIEŠU . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

la Kalmes romānu „Starp divām Jāņu naktīm."

„Veca karavīra piezīmēs" ar virsrakstu „Citāds vērtējums" V. Vidzirkste oponē vairākiem Dr. E. Andersona „Latvijas vēstures" personu un situāciju raksturojumiem, bet vanadžu nodaļā lasāmi I. Dankeres, M. Ķeņģes un A. Oses raksti. — Nobeigumā DV organizācijas darbības chronika.

V. O.

SAGATAVO SKAŅU . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

ferencē bijuši vairāk nekā 300 dalībnieku, bet nav redzēti igauņu un lietuviešu pārstāvji. Pārrunās ALAs valde atzina, ka būtu vēlams akreditēts latviešu preses pārstāvis pie ASV valdības Vašingtonā.

Paredzams, ka pēc ilgāka klusuma brīža uz sēdi 15. aprilī Ņujorkā sanāks baltiešu apvienotā komiteja. Latviešu apvienības Austrālijā informācijas centrs pieteicis 1000 dol. ziedojumu grāmatu iegādei par Latviju, kuŗas nosūtītu Eiropas bibliotēkām. ALAs izglītības birojs piešķīris godalgas jaunatnes rakstu sacensībā par tematu „Pašnoteikšanās tiesības un latviešu tauta". Pirmo godalgu 250 dol. apmērā izpelnījies Mārtiņš Dūms Bostonā, bet trešo godalgu (100 dol.) Silvija Dimanta Demoinā.

Kā BPLA priekšsēdis prof. P. Lejiņš nosūtījis protesta rakstu Anglijas premjēram Vilsonam par Latvijas zelta izdošanu. Rakstā prasīta noguldītāju tiesību atjaunošana, jo zelts bija uzticēts Anglijas bankas glabāšanai.

Valde izraudzīja komisiju ar V. Korstu kā priekšsēdi un E. Dunduru un S. Rudziti kā locekļiem, kas izstrādās iesniegumus ASV politiskajām partijām pirms nacionālo sanāksmju sasaukšanas šai vasarā. Projektu, kā godināt ilggadējus sabiedriskus darbiniekus, izstrādās K. Baložis, U. Grava un A. Puķīte.

—be

…TO ZIŅAS

…daļas vadītājs būvinženieris N. Zoldners no Otavas referēja par tematu „Ūdens spēkstaciju sistēma Kvebekas provincē", papildinot stāstījumu ar krāsu diapozitīviem. Ieradušies 25 klausītāji referātam sekoja ar interesi un pēc tā neskopojās ar jautājumiem. Ar referentu apmeklētājus iepriekš bija iepazīstinājis inž. J. Popelis, bet nobeigumā viesiem pateicās kopas priekšnieka vietnieks A. Leja, arī paziņojot, ka tradicionālā inženieru balle šogad notiks 25. oktobrī. Sarīkojumā bija ieradies arī tāls viesis — inž. A. Balodis no Sarnijas.

● Toronto vanadžu kopas rīkotā nākošā vakarēšana notiks 2. aprīlī plkst. 7.30 vakarā DV namā (125 Broadview Ave), kurā aicinātas piedalīties visas ieinteresētās tautietes. Bez cita paredzēti tautisko prievīšu aušanas demonstrējumi.

★ Dainas koŗa gadskārtējais koncerts — pirmais jaunās diriģentes Almas Skudras—Kārkliņas vadībā — notiek 30. martā plkst. 8 vakarā Parkdale Colle giate telpās (189 Jameson Ave).

ASV KONSULA TORONTO ATBILDE

Atbildot uz Kanadas DV nodaļu delegātu sapulcē pieņemto rezolūciju, ASV konsuls Toronto Džons Digins (John R. Diggins, Jr.) Kanadas DV zemes valdes priekšsēdim E. Krūkam piesūtījis rakstu, kurā teikts: „Ļoti pateicos par Jūsu 9. marta vēstuli, ar kuŗu paziņojat, ka Latviešu apŗūpes biedrība Daugavas Vanagi Kanadā pieņēmusi rezolūciju, kuŗa saskan ar ASV valdības politiku Vietnamā. Esmu ļoti pateicīgs par šo atzinumu un ar prieku nosūtu to zināšanai mūsu vēstniecībai Otavā tālākvirzīšanai uz Vašingtonu."

…pieminā Londonā

Nodaļas pr-ks T. Zandersons iesarīkojuma atklāšanas uzrunu pabeidza ar aicinājumu — piecelties, liekt galvas un garā pateikties visiem varoņiem, kuŗi atdevuši dzīvību, cīnoties dažādos laikos par mūsu tēvzemes brīvību.

Tad klausītāju priekšā stājās dzejnieks Modris Lorbergs, ar izjusti noskandētiem dažiem ievadījuma dzejoļiem piemēroti noskaņojot apmeklētājus rakstnieka Arnolda Rasas referātam „Sarežģītais laikmets un varoņgars". Referents iesāka ar tālo pagātni, kad vairāk nekā pirms 4000 gadiem senās latviešu ciltis jau cīnījās par savu zemi. Pieminot tikai visievērojamākās kaujas, A. Rasa klausītājus garā izvadīja līdz vislielākajai dienai mūsu tautas vēsturē — 1918. gada 18. novembrim un sekojošajām Latvijas brīvības cīņām, tad cauri Isajam un laimīgajam neatkarības laikam, nonākot pašreizējā sarežģītajā laikmetā, kad pasaulē valda materiālisms, kuŗa izteiktākā forma ir komūnisms. Tagad bieži dzird pat apgalvojumu, ka Dievs ir miris. Vai tālāk vairs var iet? Viss materiālais var kādu jauku dienu izkūpēt gaisā, dzīvs paliek vienmēr tikai gars. Ja materiālisms nonāvēs kristīānismu, mēs piedzīvosim drausmīgu katastrofu un bojā eju. Gadu tūkstošiem dzīvs ir bijis latvju varoņgars, dzīvs tas jāpatur arī šajā sarežģītajā laikmetā un dzīvs jānodod nākošajām audzēm.

Pēc īsa starpbrīža, kuŗu vakara apmeklētāji aizvadīja pie kafijas tases, sarīkojuma otru daļu atkal ievadīja A. Niedra, uz klavierēm atskaņojot „Nu ardievu Vidzemīte". Dzejnieks Modris Lorbergs noskandēja virkni savu patriotisko dzejoļu. Programmu pabeidza rakstnieks Arnolds Rasa, nolasot fragmentu no savas atmiņu grāmatas „Uz ķēniņa zemi". Nobeigumā nodaļas prks T. Zandersons pateicās programmas dalībniekiem un vakara apmeklētājiem, aicinot visus 30. martā noskatīties DV teātra Kanadā sniegto izrādi „Pieci stabi tirgus laukumā".

Būtu jāvēlas, lai šādi vērtīgi sarīkojumi notiktu biežāk, jo tie ir viens no veidiem, kā uzturēt dzīvu latviešu varoņgaru un latvietības garu vispār. Gribētos tikai redzēt vairāk jaunatnes — tos, kuŗiem mums būs jānodod senču mantojums. **L. L.**

Divas māsas starp divām pasaulēm

Minsteres latviešu ģimnazijas Vācijā audzēkņu skaits nupat pieaudzis par divām meitenēm. Pienācējas ir izceļotājas no okupētās Latvijas, divas māsas — 19 gadu vecā Ilona un 20 gadu vecā Silvija Freija. Viņas izkļuvušas no viņpuses, sekojot tēva Augusta Freija aicinājumam, kas dzīvo Vācijā un ir jau pensionāra gados ar visai sabeigtu veselību. Meitenes dzimušas Zalcburgā, Austrijā. Ģimenes sarežģījumu spiesta, māte ar bērniem atgriezusies Latvijā, kur pārstrādāšanās un pārpūlēšanās dēļ pirms 6 gadiem mirusi. Pēc ilgas gaidīšanas Silvija un Ilona Freija izkļuva no okupētās Latvijas, lai sāktu jaunu dzīvi Rietumos.

Pēdējie gadi Latvijā abām māsām nebija viegli. Gluži līdzens nebija arī dzīves sākums Vācijā. Rīgā viņas varēja gan apmeklēt vakara ģimnaziju, bet pa dienu bija jāpelna dzīves iztika.

Pēc vairākkārtīgiem pieprasījumiem un lielas nervozēšanas māsas Freijas beidzot saņēma izbraukšanas vīzu. Bet — paziņojums par to pienāca ļoti nelaimīgā brīdī, kad abas bija slimas. Ilona atradās slimnīcā, jo bija smagi ievainojusi kāju uz stikla lauskām, bet Silvijai savukārt bija nepieciešams operēt kādu dziļu augoni, arī kājā. Par izlaišanu no slimnīcas ārsts negribēja pat dzirdēt.

Ko darīt? Gaidīt? Nē — nekādā ziņā! Un tumšā ziemas naktī Ilonu jaunieši slepeni iznesa no slimnīcas, tāpat nestin nešus viņu iedabūja vilcienā. Brauciens pretim jaunam dzīves startam varēja sākties. „Rīgā nav neviena latviešu jaunieša vai jaunietes, kas mums nebūtu gribējuši doties līdz," saka māsas.

Pēc divu dienu ilga ceļa Silvija un Ilona beidzot sasniedza Manheimas staciju. Bija tieši Jaungada nakts, un nepazītā pasaule it kā sveica viņas tūkstoš ugunīm.

Taču dzīves sākums nebija gluži tik daudzsološs. Abām vispirms bija jādodas slimnīcā. Ilonai ārstēšana prasīja veselus četrus mēnešus. Un pēc tam? Dažādi necili darbi turpat slimnīcā — tālā vācu provinces kaktā, pēc tam — Pirmazensas apavu fabrikā. Kā jau jauniem cilvēkiem, vācu valoda drīz vien bija apgūta. Beidzot viņas pārcēlās uz Frankfurti, kur kādā lielā preču namā sāka strādāt par mašīnrakstītājām un krievu valodas korespondentēm.

Arī tas tomēr īsti neapmierināja! Kas gan būtu dabīgāk, kā pabeigt ģimnaziju, dabūt gatavības apliecību? Tas būtu labs līdzeklis, kas palīdzētu soļot tālāk! Bet — kā to vislabāk panākt? Beidzot ar dažu latviešu padomu un palīdzību atbilde bija rasta: Minsteres latviešu ģimnazija! Žēl tikai, ka sastapšanās ar Frankfurtes un apkārtnes latviešiem notika visai vēlu. Līdzekļu meitenēm trūka kā skolas izdevumu segšanai, tā arī paša nepieciešamākā iegādei. Te nu vislielāko izpratni parādīja plkv. V. Janums, pārstāvēdams Daugavas Vanagus un Latviešu centrālo komiteju Vācijā, kā arī skolas vadība — prof. Z. Vītens un skolotāja A. Silde. Viņi meklēja un daļēji jau atraduši ceļu, kā pārvarēt visas grūtības.

Tātad — tagad trim ģimnazijas audzēkņiem no ASV, trim no Kanadas, četriem no Anglijas un diviem no Zviedrijas stājušās blakus arī divas skolnieces no Latvijas.

Ja nu vispār kāda morāle no šī stāsta atvasināma, tad: pasaulē ir vēl daudz citu jauniešu, kuŗiem Minsteres latviešu skola varētu pavērt ceļu, tā sakot — saņemt aiz elkoņa un aizvest labu gabalu uz priekšu. Piezīmējams, ka skola un internāts ir viens no vislabāk un modernāk iekārtotajiem visā Vācijā.

Esam dzirdējuši daudzus un dažādus aicinājumus, kā ar ziedojumiem vislabāk varētu pagodināt Latviju 50 gadu dibināšanas atcerē. Latviešu jauniešu latviskā izglītība ir viens no augstākajiem mērķiem. Tādēļ — ziedojiet Minsteres latviešu skolai, sūtiet uz turieni savus bērnus! **V. Sk.**

Abas jaunās Minsteres latviešu ģimnazistes, kuŗām pirms kāda laika izdevās izkļūt no Latvijas, viesojoties pie Dr. med. Lilijas Zariņas, kas viņām ieteica pabeigt izglītību vienīgajā brīvās pasaules pilnā kursa latviešu ģimnazijā. Uzņēmumā no kreisās: Ilona Freija, Lilija Zariņa un Silvija Freija.

Oktobrī – Preses balle Milvokos

Latviešu preses biedrības Čikagas un Milvoku kopas 17. marta gada sapulcē, kuŗu vadīja A. Raidonis, protokolējot V. Hermanei, kopas pr-ks K. Ķezbers aicināja ar klusuma brīdi pieminēt mūžībā aizgājušos rakstniekus un preses darbiniekus Karolu Dāli, Edvīnu Medni, Rūdolfu Poruku un Emīlu Raisteru, tāpat aicināja kopas biedrus atturēties no iejaukšanās ārpus kopas radušajās kontroversijās (kā divi kopas biedri darīja Toronto, iejaucoties LPB Kanadas kopas iekšējās lietās, — red.), kopjot savā saimē draudzīgas un kollēģiālas attieksmes.

Kopas darbība aizvadītajā gadā izpaudusies literāros sarīkojumos un atsevišķu biedru aktīvitātē. Kopa uzņemta par biedru Čikagas latviešu organizāciju apvienībā. LPB par goda biedriem uzņēmusi Edgaru Ardensu un Dr. Ansi Karpu. Revīzijas komisijas pr-dis P. Dardzāns ziņoja, ka grāmatvedība ir labā kārtībā un kopas kasē 302 dol., aicinot kopas vadībai izteikt pateicību par veikto darbu.

Par jauniem biedriem uzņēma brīvmākslinieku un mūzikas kritiķi Eduardu Ramatu un preses fotografu Daumantu Tomsonu. Kopas dalībniekam Eižēnam Lielozolam, kas pašreiz atrodas slimnīcā, sapulces dalībnieki nosūtīja sveicienus, parakstoties E. Dunsdorfa grāmatā „Trešā Latvija". Apsveica arī Ellu Andersonu apaļos šūpļa svētkos.

J. Rumpēteris ziņoja, ka ievadīti priekšdarbi Preses ballei Milvokos, kuŗa paredzēta 26. oktobrī. R. Čaks brīdināja, ka balle varētu kopai radīt zaudējumus, taču sapulce izšķīrās to atbalstīt, tāpat Milvokos rīkojamo rakstnieku cēlienu. J. Rumpēteris arī ziņoja, ka par Preses balles norises vadītāju aicināts Dr. J. Peniķis, bet par dekorātīvo iekārtojumu rūpēties lūgs O. Jēgenu, nākot palīgā J. Mintikam. Paredzēta arī gleznu un fotouzņēmumu izstāde. Varbūtējo balles atlikumu domāts sadalīt starp Milvoku latviešu nama fondu un Amerikas latviešu jaunatnes apvienību. R. Čaks uzņēmās „Preses Pīles" technisko redakciju.

Tā kā šai gadā paredzēti daudzi sarīkojumi sakarā ar Latvijas dibināšanas 50 gadu atceri, sapulce vienojās bez Milvoku Preses balles citus lielākus sarīkojumus neorganizēt, bet biežāk pulcēties biedru vakaros, nākošajā aicinot mag. phil. Irmu Cēberi referēt par Kastaņolu un Raiņa darbiem, kuŗi radušies viņa trimdas laikā Šveicē.

Dr. A. Sprūdžs informēja, ka Dr. A. Rūša un viņa redakcijā iznāks piemiņas rakstu krājums angļu valodā „Res Baltica" par Latvijas sūtni Dr. A. Bīlmani sakarā ar tā 20. nāvesdienu. Sapulces dalībnieki apņēmās sekmēt grāmatas izplatīšanu.

Par kopas priekšnieku nākošajiem 2 gadiem ievēlēja līdzšinējo Kārli Ķezberu, arī pārējām amatpersonām paliekot līdzšinējām, nākot klāt vienīgi J. Rumpēterim. Tā kopas vicepriekšnieki būs R. Čaks un A. Raidonis, sekretāre V. Hermane un valdes locekļi O. Cakars un J. Rumpēteris, revīzijas komisijā darbosies P. Dardzāns, J. Šķirmants un H. Kreicers, bet kopas pārstāvji Čikagas latviešu organizāciju apvienībā — K. Ķezbers un A. Raidonis. **Z. K.**

Senas izrādes it kā atdzima

ASPAZIJAS ATCERES IZSTĀDĒ BOSTONĀ SATIKĀS DIVU LATVIEŠU EMIGRĀCIJU AKTRISES

Amerikas latviešu tautiskās savienības namā Bostonā J. Zīberga fonda pr-ks V. Eglītis 17. martā atklāja Aspazijas dzimšanas 100 gadu atceres izstādi, kuŗa bija iekārtota J. Zīberga muzejā, izstādot retus, palielinātus fotoattēlus no dzejnieces mūža dažādiem posmiem. Rīkotājiem bija lielas grūtības savākt visus iecerētos materiālus, tādēļ priekšdarbi klusībā sākti jau pagājušajā vasarā. Materiālus izstādei aizdeva archīvārs Z. Ritmanis, R. Veidemanis, Alise Ose, Anna Stunda, K. Stunda, E. Dzelzkalējs un O. Akmentiņš. E. Dzelzkalējs no Bostonas publiskās bibliotēkas bija dabūjis arī Dr. M. Valtera grāmatu franču valodā „Le peuple Letton", kuŗā viena nodaļa ir par Aspaziju, kā arī Fausta tulkojumā pirmizdevumu, kuŗu parakstījuši Rainis ar Aspaziju.

Skatot Aspazijas grāmatas, kuŗas ņemtas no latviešu iecelotāju bibliotēkām, pārņēma savāda sajūta. Tās bija iesietas izturīgos sējumos, bieži sasietas kopā ar citām, kuŗām vienāds formāts, ne saturs... Kas gan tik šīs grāmatas nav lasījuši agrāk? Arī uz viņu sirdīm bija runājusi Aspazija... Bija arī vesels klāsts Aspazijas lugu. Liekas, visas skatē bija atrodamas, daudzas no tām spēlētas Bostonā, Ņujorkā, Filadelfijā. Bija dažu veclatviešu izrāžu vietas parādītas, dažas aktrises.

Lielākais pārsteigums tomēr bija, kad aktrisei Ancei Rozītei blakus apsēdās sirma dāma — Blūmfelde no Skvantuma, arī aktrise, bet pirms daudziem gadiem, kad vēl bija jauna. Abas sirsnīgi aprunājās — un labi sapratās. Blūmfeldei bija līdz meita — Dr. Ruta Kundziņa, kas arī jaunībā spēlējusi gan Blaumaņa lugās, gan citās, bet tagad viņai paveŗas ceļš uz zinātni Redklifa koledžā.

Sveicienus bij sūtījis prof. J. Kuga, kas Bostonai reiz gatavoja dekorācijas „Sidraba šķidrauta" izrādei, pats toreiz būdams bēgļu gaitās Maskavā. Tas bija 1917. gadā. Pa tālruni piezvanīja toreizējā Mirdzas lomas tēlotāja „Vaidelotē" — Matilde Liberta, pastāstot, cik ļoti gribētu būt šai izstādē, bet tālums, sliktais laiks un neveselība atturējusi ierasties.

Skolotāja Alma Bastjāne sniedza memuāru tēlojumu par Aspaziju, raksturojot dzejnieci un tās laikmetu. Citējot dzejoļus, viņai aizlūza balss, arī klausītājiem ietrīcējās sirds.

Par šo izstādi runāja arī Latvijā. Amerikas Balss 15. martā pārraidīja informāciju par to, kā bostonieši atzīmēja lielās latviešu dzejnieces 100. dzimšanas dienu. Raidījumā Ņujorkas vīru koris dziedāja Skultes „Mazā sirmā kumeliņā", bet režisors O. Uršteins lasīja dialogus no „Boass un Rute." Skaists priekšnesums dzimtenei. **O. Akmentiņš**

SĀKAS TROICKIEŠU . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

la Kalmes romānu „Starp divām Jāņu naktīm."

„Veca karavīra piezīmēs" ar virsrakstu „Citāds vērtējums" V. Vīdzirkste oponē vairākiem Dr. E. Andersona „Latvijas vēstures" personu un situāciju raksturojumiem, bet vanadžu nodaļā lasāmi I. Dankeres, M. Keņģes un A. Oses raksti. — Nobeigumā DV organizācijas darbības chronika. **V. O.**

SAGATAVO SKAŅU . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

ferencē bijuši vairāk nekā 300 dalībnieku, bet nav redzēti igauņu un lietuviešu pārstāvji. Pārrunās ALAs valde atziņa, ka būtu vēlams akreditēts latviešu preses pārstāvis pie ASV valdības Vašingtonā.

Paredzams, ka pēc ilgāka klusuma brīža uz sēdi 15. aprīlī Ņujorkā sanāks baltiešu apvienotā komiteja. Latviešu apvienības Austrālijā informācijas centrs pieteicis 1000 dol. ziedojumu grāmatu iegādei par Latviju, kuŗas nosūtītu Eiropas bibliotēkām. ALAs izglītības birojs piešķīris godalgas jaunatnes rakstu sacensībā par tematu „Pašnoteikšanās tiesības un latviešu tauta". Pirmo godalgu 250 dol. apmērā izpelnījies Mārtiņš Dūms Bostonā, bet trešo godalgu (100 dol.) Silvija Dimanta Demoinā.

Kā BPLA priekšsēdis prof. P. Lejiņš nosūtījis protesta rakstu Anglijas premjēram Vilsonam par Latvijas zelta izdošanu. Rakstā prasīta noguldītāju tiesību atjaunošana, jo zelts bija uzticēts Anglijas bankas glabāšanai.

Valde izraudzīja komisiju ar V. Korstu kā priekšsēdi un E. Dunduru un S. Rudzīti kā locekļiem, kas izstrādās iesniegumus ASV politiskajām partijām pirms nacionālo sanāksmju sasaukšanas šai vasarā. Projektu, kā godināt ilggadējus sabiedriskus darbiniekus, izstrādās K. Balodis, U. Grava un A. Puķīte. **—be**

ASPAZIJAS DZIMŠANAS 100 GADU ATCERES IZSTĀDĒ BOSTONĀ

Augšā pa kreisi no kreisās: māc: F. Ruperts, O. Akmentiņš, A. Bastjāne, N. Pastaljone, V. Eglītis un E. Dzelzkalējs. — Pa labi: Aspazijas attēls izstādē. — Apakšā pa kreisi: Sandra Akmentiņa aplūko kādu no retajām Aspazijas dzejoļu grāmatām. — Vidū: skolotāja Alma Bastjāne referē par lielās dzejnieces mūžu un darbiem. — Apakšā pa labi: skats uz daļu no izstādes. Piezīmējams, ka mazāku apmēru Aspazijas atceres izstāde būs skatāma arī LPB Kanadas kopas sarīkojumā 31. martā plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā Toronto. Foto: Viesturs Grāvītis

Brīnums pēc brīnuma

MAZI NOTIKUMI PLAŠĀ APSKATĀ

Dažreiz gadās notikumi, kuŗus nevar izskaidrot, par kuŗiem varētu paraustīt plecus un tikai pabrīnīties.

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzē šogad paredzētas trīs iesvētīšanas: Pūpolu svētdienā Betlemes baznīcā Bruklinā, Vasarsvētkos Jonkeros un rudenī Salā. Iesvētības mācība jauniešiem Jonkeros sākās 17. martā, laikā, kad arī Bruklinā notiek mācības Pūpolu svētdienā iesvētījamajiem. No malas raugoties, jābrīnās, kādēļ vienā draudzē vienā laikā notiek divas iesvētību mācības, ja vienmēr ir uzsvērts, ka centrs ir tikai viens. Nekādā ziņā nevarētu teikt, ka te būtu laba sadarbība; varētu tikai minēt, ka Ņujorkā ir trīs mācītāji, tādēļ vajadzīgas arī trīs iesvētības vienā gadā. Minējums varētu būt pareizs tiktāl, ka bez mācītāju un draudzes valdes piekrišanas trīs iesvētīšanas vienā gadā nevarētu notikt.

Jābrīnās arī par to, kā laikraksts „Latvija Amerikā" Ņujorkā pēkšņi kļuvis populārs, jo to sāk pieprasīt pat 10 eksemplāros uz vienu adresi. Izrādās, ka redaktors aprakstījis pēdējo Preses balli tik plašā veidā, ievietojot arī daudz ilustrāciju, tādēļ balles apmeklētājiem laikraksts iepaticies un tie meklē liekus eksemplārus vai arī pieteic jaunus abonementus. Ņujorkieši saka, ka viņu laikraksts bijis skops balles aprakstītājs, kaut balle bijusi tik iespaidīga, ka pelnījusi plašāku aprakstu. Kā redzams, tad balles rīkotājiem ir atmaksājies aicināt sarīkojumā pašu galveno redaktoru no Toronto.

Jābrīnās arī par ALAs kultūras biroja ceļojošās izstādes atklāšanas dienas atlikšanu. Izstāde paredzama lieliska, darba jāpieliek daudz vairāk nekā sākumā domāts, tādēļ nav brīnums, ka atklāšanas brīdis mazliet jānovilcina. Rīkotāji vēlas, lai trīs nedēļas pirms un pēc izstādes un centrālajām kultūras dienām nebūtu nekādi citi lielāki sarīkojumi. Ja Ņujorkas organizācijas tam piekristu, tad pirmajā pusgadā gandrīz neviena sarīkojuma nebūtu. Ņujorkā tomēr sarīkojumi šai laikā notika, bet DV apvienības priekšnieks J. Lācis žēlojas, ka DV namam bijuši zaudējumi, organizācijas atturējušās no telpu īrēšanas un sarīkojumu skaits bijis stipri mazāks nekā iepriekšējā gadā šai pašā laikā.

Ir arī aicinājums nerīkot plašākus sarīkojumus pirms un pēc dziesmu svētkiem Klīvlendā. Jābrīnās atkal, kuŗa organizācija gan vēlētos šai laikā kaut ko rīkot, ja visi apmeklētāji vai vismaz lielākā daļa no iespējamiem apmeklētājiem ballētos pa Klīvlendu. Bailes nevietā!

Šis ir Latvijas dibināšanas 50. atceres gads, ko daudzina gan lielos sarīkojumos, gan arī pašu māju priekšlasījumos, ballēs un citur. Liekas, ka pastāv vēlēšanās šādā veidā pievilkt vairāk apmeklētāju, vai arī vienkārši piekarina šo jēdzienu ikvienam sarīkojumam, lai rādītu, ka arī maza kolonija kaut ko dara Latvijas jubilejas gadā. Varbūt rīkotājiem tā liekas lieliska ideja, bet, no malas raugoties, atkal tikai jābrīnās par šī apzīmējuma pārāk biežu lietošanu. Tas jau sāk izklausīties pēc nodrāztas frazes un atgādina nospēlētu skaņu plati. **Ezītis**

KORPORACIJA PATRIA ATBALSTA ZINĀTNIEKU KONFERENCI

Studentu korporācija Patria nodevusi 300 dol. Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmēšanas vajadzībām, veltījot šo summu pirmās Baltijas studiju konferences izdevumu segšanai, kuŗa notiks laikā no 8. — 11. augustam Merilendas universitātē. Kā mūsu laikrakstā jau ziņots, šajā konferencē dažādu nozaŗu baltiešu zinātnieki nodarbosies ar Baltijas valstu stāvokļa pētīšanu un baltiešu lomu un darbību Rietumos.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Ņujorkas vanadžu saime sēro par 13. martā mirušo darbu līdzgaitnieci Emmu Zemīti. Jonkeru dievnamā 17. martā māc. A. Ozola vadītajā izvadīšanas svētbrīdī bija pulcējies liels sērotāju pulks. Vanadzes ar sēru lenti zem DV nozīmes pie vienveida ietērpa defilēja gar aizgājējas šķirstu, kopas pr-cei M. Kicai zārkā ieliekot sarkanu rožu saišķi, apsietu ar latviešu nacionālo krāsu lenti. Goda sardzē stāvēja arī ASV vanadžu pr-ce V. Freija, kuŗa ir Ņujorkas kopas biedre. Dievnamu pildīja Milleres—Grasmanes klusinātās arpas skaņas, bet draudzes Salas un Ziemeļu novadu koŗi, kuŗos dziedāja arī aizgājēja, diriģentes Ritas Pētersones vadībā nodziedāja korāli „Augšā aiz zvaigznēm". DV apvienības vārdā atvadījās pr-ks J. Lācis, cildinot mirušās pašaizliedzību palīdzības darbā. Pat savu aiziešanu viņa bija saistījusi ar apŗūpes darbu: viņas pēdējā vēlēšanās bija, lai atvadziediem domātos līdzekļus nodod apŗūpes vajadzībām. Protams, šo vēlēšanos izpildīja. Ņujorkas vanadžu kopas vārdā atvadījās V. Freija, no korporācijas Frat. Lettica dāmu komitejas — V. Beķere, no draudzes Ziemeļu novada dāmu komitejas — A. Banga un Salas novada koŗa — G. Risberga. Vietējā dāmu komiteja bija gādājusi par bēŗu mielastu pēc aizlūguma. Aizgājēju pārpelnoja 18. martā Fernklifa krematorijā. **L. G.**

ELIZABETE

★ Elizabetes - Nuarkas latviešu ev.-lut. draudzes 10. marta dievkalpojums Sv. Marka baznīcā bija veltīts ciešanu laikam, aizlūdzot arī par plkv. O. Kalpaku, ģen. J. Balodi un visiem kalpakiešiem. Dievkalpojuma svinīgumu vairoja ērģelnieces Z. Vēdzeles solo spēlējumi. Altāri greznoja ziedi, kuŗus A. Rode bija nolikusi sava vīra, kalpakieša un Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗa, piemiņai. Pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu zālē notika draudzes gada sapulce, piedaloties 39 (18,5%) draudzes locekļiem. Sapulci ievadīja māc. T. Vēdzeles svētbrīdis, to atklāja draudzes pr-ks V. Lejnieks, bet vadīja H. Špechts, protokolējot E. Krūmiņam. Sapulces vadītājs paziņoja, ka draudzes jaunā satversme, par kuŗu notikušas daudzas pārrunas vairākās sapulcēs, 1. marta padomes sēdē ar 19 balsīm, vienai atturoties, pieņemta un stājusies spēkā. Māc. T. Vēdzele ziņoja, ka notikuši 22 dievkalpojumi ar caurmērā 50 baznīcēniem katrā, dievgaldnieku skaits bijis 135, kristīts 1 bērns, iesvētīti 4 jaunieši, salaulāts 1 pāris un miruši 3 draudzes locekļi. No draudzes pr-ka V. Lejnieka ziņojuma izrietēja, ka draudzē ir 258 locekļi, no tiem 47 neiesvētīti; no nodevām atbrīvoti 44. Kasieris K. Lielmanis ziņoja, ka budžets izpildījies ar 1669,04 dol. atlikumu, no kuŗa 300 dol. ieskaitīti nekustama īpašuma fondā, pārējā summa kapitālā. Dāmu komitejas pr-ce H. Briede atzina, ka komitejas darbība bijušās pr-ces A. Stiebres vadībā bijusi sekmīga un kasē atrodas 436,69 dol. Nekustama īpašuma fonda komitejas pr-dis H. Špechts norādīja: „Ja jaunie draudzes statūti būtu bijuši spēkā pirms 2 gadiem, tad mums tagad jau būtu pašiem savs dievnams." Fondā ir tuvu pie 22.000 dol. Draudžu sadarbības komitejas pārskatu sniedza V. Lejnieks, bet draudzes pārstāvis Ņudžersijas latviešu organizāciju apvienībā R. Stemmers ziņoja par šīs organizācijas darbu. Revīzijas komisijas ziņojumu nolasīja V. Zutis, aicinot izteikt pateicību kasierim K. Lielmanim. Jauno budžetu pieņēma 6650 dol. apmērā, draudzes nodeva palika līdzšinējā — 25 dol. gadā katram iesvētītajam draudzes loceklim. Draudzes padomē ievēlēja līdzšinējos K. Lielmani, I. Stiebru, A. Āboliņu, V. Neimani, F. Hibneru, K. Steģi un no jauna M. Kaupeli un V. Veiksānu, bet revīzijas komisijā — visus līdzšinējos (Ausmu Āboliņu, V. Zuti un J. Richteru). **V. N.**

ROČESTRA

● Lai gūtu ieskatu filmu izvēlei jubilejas gada televīzijas raidījumiem, Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceres sarīkojumu rīcības komiteja 16. martā bija noorganizējusi DV izgatavoto pretkomūnistisko filmu izrādi baznīcas sarīkojumu telpās pēc ev.-lut. Krusta draudzes dievkalpojuma. Sagādātās 5 filmas noskatījās kupla vērtētāju saime, tās vidū arī igauņu un lietuviešu pārstāvji.

● DV apvienības jaunievēlētā valde savā pirmajā darba sēdē pr-ka A. Izāka vadībā konstruējās šādi: priekšnieka vietnieks A. Niedols, sekretārs J. Mednis, kasiere un mantzine Rasma Aizstrauta, apŗūpes daļas vadītājs A. Vidas, sabiedriski kultūrālās daļas vadītājs un sekretāra palīgs A. Karlsons, sporta daļas vadītājs J. Kalniņš un biedrzinis J. Reicis, Informācijas darbus veiks A. Niedols, J. Reicis un A. Izāks. Revīzijas komisijas priekšsēdis ir O. Sniedze, sekretārs F. Kalniņš un locekle M. Krēsliņa.

● Vanadžu kopa savā 19. marta vēlēšanu sapulcē vienojās palielināt kopas valdi no 4 uz 5 locekļiem, ievēlot to šādā sastāvā: priekšniece N. Krēsliņa, viņas vietniece A. Izāka, sekretāre I. Niedola, kasieŗe M. Zvirbule un mantzine B. Dzene. **A. I.**

GRAND RAPIDI

● Aspazijas dzimšanas 100 gadu atceres sarīkojums 16. martā atzīstams par tādu, kas teicami iederējās Latvijas dibināšanas 50. gada sarīkojumu virknē. Aspazijas dzīves gaitas un darbu literātūras laukā plaši raksturoja mag. phil. Rasma Sināte. Dziesmas ar Aspazijas tekstiem dziedāja Emma Reinvalde, arī viņas vokālās studijas audzēkņi Richards Bacāns un Lūcija Kūlniece dziedāja un deklamēja no bagātā dzejnieces lirikas klāsta, klavierpavadījumus veicot Ed. Grīnvaldam un Vitai Liepiņai. Bija dzimšanas dienas kliņģeris, kafija un draudzīgas pārrunas sarīkojuma nobeigumā.

● Grand Rapidos 17. martā viesojās Milvoku latviešu teātra ansamblis ar A. Voitkus lugu „Jūdass". Šī savdabīgā luga un iepriekšējās pārrunas presē bija radījušas lielu interesi: ieradās 153 skatītāji, kas priecājās par saliedēto un raito spēli, tāpat dekorācijām un īpatajiem tērpiem. Kaut neviens neaplaudēja, lai neizjauktu garīgo pārdzīvojumu, daudz atzinīgu cildinājumu varēja dzirdēt pēc izrādes. Ievadījuma un pateicības vārdus aktieŗiem izteica Vienības draudzes priekšnieks P. Golts. **V. Z.**

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PASI SAVUS IPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, dubultgarāža. Cena $25.900.

Danforth — Broadview: 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, eļļas apkure. Cena $19.500.

O'Connor — Coxwell: Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, garāžas iespējas. Cena $20.000, iemaksa $2.500.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVELE VISĀ PILSĒTĀ.

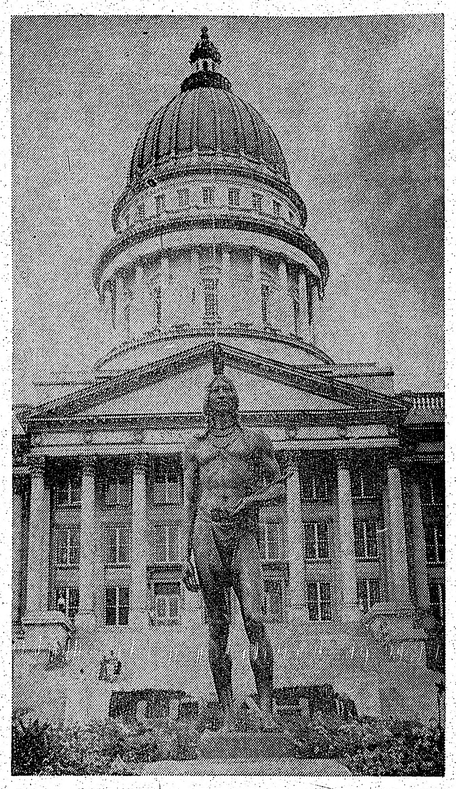

Bronzas indiānis pie kapitola Soltleiksitijā. Foto: J. Kēlers

Pa pionieŗu pēdām

ZAIJAS KĒLERES PĒRNĀS VASARAS CEĻOJUMA ATMIŅAS

Ja drīkst ticēt kalendāram, tad jau sācies pavasaris, kaut daba ne visur par to liecina. Bet lai kā, šaubu tomēr nav, ka ceļš nu iegriezies uz vasaru un reizē ar to iet pretim atvaļinājumu laikam. Tādēļ daudzi jau tagad plāno, kā to pavadīt un kurp doties. Bieži izšķirties palīdz lasītas ceļojumu piezīmes, bieži jūsmīgi paziņu stāsti, dažreiz arī ceļojumu biroju darbinieku pārliecināšanas māka. Ja kāds būtu iecerējis doties pa pirmo Amerikas pionieŗu pēdām, tam, iespējams, būtu interesanti palasīt, ko šai ceļā vērojusi mūsu laikraksta Čikagas redaktrise Zaija Kēlere savā pērnās vasaras atvaļinājuma ceļojumā.

I

Skatoties Amerikas savienoto valstu ceļu kartē, uzreiz var pateikt, kuŗš krasts apdzīvots pirmais: austrumos no Misisipi upes zeme pārvilka ar plato ceļu tīklu. Lielākā daļa ceļotāju labprātāk seko platajiem ceļiem, un tikai nedaudzi vēlas uzņemties grūtības. Kopš pionieŗu dienām cilvēka daba nav mainījusies. Tiem vajadzēja būt cietiem un nelokāmiem vīriem un sievām, kas ar vēršu ratiem bija ar mieru doties lejup Kolorado kanjonā. Arī šodien nepieciešama izturība, lai sasniegtu izraudzīto mērķi, ja divās nedēļās, labāk teiksim 15 dienās, domā izbraukt no Čikagas un tajā atgriezties pēc ciemošanās Sanfrancisko un Losandželosā. Vecos, uzņēmīgos un bieži pārgalvīgos pionieŗus var uzskatīt par izmirušiem. Jaunie labi pārdomā un „sagatavojas", pirms dodas ceļā, kaut arī automašīna apveltīta ar dažādiem modernās technikas sasniegumiem, kuŗu vidū cildenākais ir gaisa dzesinātājs.

No Čikagas uz Sanfrancisko ved divi galvenie ceļi: viens vairāk uz ziemeļiem, pa kuŗu braucot, būtu jāiegriežas Jelovstonas parkā; otrs šķērso Ilinoju, Aijovu, Nebrasku, Vaiomingu, Jūtu un Nevadu, kamēr ieved Kalifornijā. Tā kā Jelovstonas parks apskatīts jau 1965. gadā, šoreiz nolēmām doties tieši uz rietumiem. Ciemošanās pie radiem un draugiem bija paredzēta tikai Losandželosā.

Jāpiezīmē, ka Amerikas daba, kuŗu par tādu vēl varētu uzskatīt, sākas tikai aiz Rokiju kalniem. Ilinojas ziemeļi, tāpat kā Aijovas vidiene un Nebraskas dienvidu daļa, ir pārāk kultivēti, vairāk kalpo cilvēkam. Jūdzēm tālu viļņo zaļi kukuruzas un dzeltējoši miežu lauki. Visgudrāk būtu lidot līdz Šaijenai, Vaiomingas galvaspilsētai, lai ceļojumu automašīnā sāktu no turienes. Pie Ziemeļplates, Nebraskā, izbeidzas ne vien daļa 80. starppavalstu (Interstate) lielceļa, bet arī vidienes laika zona. Tālumā samanāmi kalnu veidoli, kuŗi it kā māj un aicina doties uz priekšu. Šaijenā iebraucām otras ceļojuma dienas vēlā pēc-

(Nobeigums 7. lpp.)

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

30. martā — pl. 8. vak. Dainas koŗa gadskārtējais koncerts Parkdale Collegiate Institute telpās — 189 Jameson Ave.

31. martā — pl. 3 p.p. Sv. Andreja b-cas zālē Gaujas gaidu vienības sarīk. „Lieldienas brauc".

31. martā — pl. 5 p.p. Latviešu namā Aspazijas 100 gadu dzimšanas dienas atcere — LPB Kanadas kopas sarīkojums.

6. aprīlī — pl. 8. vak. Sv. Andreja baznīcā Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris —dir. A. Purvs.

12. aprīlī — Lielā Piektdienā, pl. 8 vak., Latviešu namā Reliģiskiētisku pārdomu vakars. Tēmats: Dievs pie krusta, cilvēks bez krusta. Māc. R. Ekšteins. Dziedās koris A. Purva vadībā.

19. aprīlī — pl. 8 vak. Eduarda Vingŗa darbu izstādes atklāšana Sv. Jāņa baznīcas sarīk. telpās. Izstāde atvērta līdz 28. aprīlim.

20. aprīlī — Vīru koŗa VIESTURS gadskārtējais koncerts — balle.

26. aprīlī — Kalvis koncerts Unitarian Church auditorijā.

27. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Jāņa baznīcā — soprāna Irmas Kurmes garīgs koncerts.

10. maijā — pl. 8.00 vak. tradicionālā maija balle „Kādreiz maijā" DV namā, 125 Broadview Ave.

25. maijā — pl. 7 vak. Kluba atklāšana DV namā, 125 Broadview Ave.

21. jūnijā — pl. 7.30 vak. Jāņu ielīgošana „Jāņi — kā pa Jāņiem" DV namā — 125 Broadview Ave.

5. oktobrī — Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.

20. oktobrī — pl. 5.30 pēcp. Sv Andreja baznīcas zālē baritona Pēteŗa Geistauta jubilejas koncerts.

ONTARIO HOSPITAL SERVICES COMMISSION

Jaunas slimnīcu apdrošināšanas likmes

SLIMNĪCAS UN SLIMNĪCU PAKALPOJUMI IR LABĀKI KĀ JEBKAD, BET TO IZDEVUMI PASTĀVĪGI AUG . . . ARĪ MŪSĒJIE.

Labāka aprūpe — labāka aizsardzība

Moderna zinātniska slimnīcu aprūpe ik dienu tūkstošiem pacientu paveŗ ceļu uz atveseļošanos. Šī aprūpe ir labākā, kas jebkad bijusi pieejama, — bet tā kļūst aizvien dārgāka. Pastāvīgi pieaugošie izdevumi jau daudzus gadus ietekmējuši slimnīcu darbību gan Kanadā, gan ārzemēs. Tomēr slimnīcu aprūpes kvalitāti nedrīkst pazemināt — tai nepārtraukti jācenšas sasniegt aizvien augstāku standartu. Tomēr 1959. gadā, ar Ontario Hospital Insurance, izbeidzās slimnieku bažas par ārstēšanās izdevumu segšanu. Pāri par 7 milj. Ontario iedzīvotāju, 99% no visa iedzīvotāju kopskaita, ir mierīgs prāts, apzinoties, ka viņu slimnīcu lēses sedz ar valdības apdrošināšanās plānu.

Kādēļ izdevumi aug?

CEŅAS CEĻAS

Slimnīcas, tāpat kā citi uzņēmumi, maksā vairāk algās, atlīdzībās un bonusos, vairāk par uzturvielām, medikamentiem, ierīcēm, apgādi un pakalpojumiem.

PAKALPOJUMI KĻŪST LABĀKI

Medicīna tagad spēj dziedināt ar jauniem, dārgākiem paņēmieniem, kas prasa ievietošanu slimnīcā. Kamēr šādā veidā pagarina dzīvi un uzlabo veselību, tas arī palielina slimnīcu izmantošanu, prasa vairāk speciālistu, ierīču, medikamentu un citu dārgu pakalpojumu.

SLIMNĪCAS IZMANTO VAIRĀK

Sakarā ar to, ka atkrīt materiālās bažas par lēsēm, slimnīcu izmanto arvien vairāk, arī gultu skaits palielinās, un vairojas veco ļaužu skaits, kuŗiem nepieciešama ilgstoša ārstēšanās slimnīcās. 1947. gadā Ontario bija tikai 17.473 aktīvu, chronisku un veselību atgūstošu slimnieku gultas vietas, bet 1958. g. to jau bija 31.000. Tagad apdrošinātām personām pieejamas vairāk par 46.800 gultas vietām slimnīcās. Bet vairāk gultas nozīmē vairāk pacientu, lielākus izdevumus.

Vairums aiziet atalgojumos

Ap 75¢ no katra apdrošinājuma dolara aiziet atalgojumos un bonusos slimnīcu personālam. Slimnīcu darbiniekiem tagad ir līdzīgi darba apstākļi, algas, darba laiks un bonusi kā citos uzņēmumos. Tas nozīmē, ka slimnīcām tagad ir vairāk un labāk atalgotu darbinieku, lai aprūpētu slimos un ievainotos 24 stundas diennaktī.

Jaunas apdrošināšanas likmes

Kopš 1964. g. Ontario slimnīcu apdrošināšanā nav bijis pārmaiņu. Provinces valdības pieškīrumi gādājuši, lai likmes paliktu nemainītas. 1965., 1966. un 1967. gadā provinces valdība pabalstījusi šo plānu ar 176,5 milj. dol. plūs 334 milj. dol. gara un tuberkulozes slimnieku aprūpei un īpašiem slimnīcu uzlabojumiem, sasniedzot 510,5 milj. dol.

Valdība tagad atzinusi, ka nepieciešamas jaunas likmes, lai varētu segt strauji pieaugušos izdevumus plāna ietvaros. Provinces valdība arī turpmāk atbalstīs slimnīcu aprūpes izdevumus un tos segs daļēji arī ar federālās valdības pieškīrumiem.

Jaunās likmes, spēkā ar 1968. gada jūlija iemaksu, ir sekojošas:

Parastajai standarta slimnīcas aprūpei

VIENINIEKAM (bez apgādājamiem) ..... $5.50 mēnesī

ĢIMENEI (viens vai vairāki apgādājamie) ..... $11.00 mēnesī

Minētās likmes jāmaksā visām rēgulārām grupām un tiešās lēsēs 1968. aprīlī, lai segtu apdrošinājumu, sākot ar 1968. g. jūliju.

JAUNI PAKALPOJUMI

Saskaņā ar vadlīnijām, gadu gaitā paplašinot apdrošināšanas plānā minēto pakalpojumu skaitu, Ontario Hospital Insurance paziņo, ka sākot ar 1968. gada 1. jūliju, apdrošinātām personām būs pieejami sekojoši jauni pakalpojumi:

Ambulatoriskiem pacientiem

Ambulatoriska slimnīcas aprūpe, kuŗu parakstījis ārsts, ja tā saistās ar nepieciešamu ārstēšanu slimnīcā, bet *ne* medikamenti, kuŗus ņem mājās, nedz arī rentgena caurskate diagnozei vai laboratorijas pārbaudes, kuŗas sedz Ontario Medical Services Insurance Plan (OMSIP). Tomēr šādus rentgena un laboratorijas pakalpojumus segs pašreizējā „ārkārtējo pakalpojumu" kārtā un arī lauztu locekļu dziedināšanas gadījumos. Šai sarakstā ieskaitīta vesela virkne slimnīcu pakalpojumu, kas nepieciešami modernajā medicinā, un ar šo būs segta līdzšinējā plaisa starp slimnīcu apdrošināšanas plānā un OMSIP segtajiem pakalpojumiem.

Ambulanču nepieciešamība

Gādāts arī par ambulanču pakalpojumiem slimnieku transportam. Slimniekam tikai jāsamaksā maza summa ambulances vadītājam, šo pakalpojumu saņemot. Šī seguma detaļas izziņos vēlāk.

PIEZĪME: Iepriekšējais paziņojums ir vienīgi informācija. Pilnīgākas detaļas uzzināmas provinces un federālās valdības attiecīgajos likumos, vai arī rakstot:

HEALTH INSURANCE REGISTRATION BOARD*
2195 YONGE STREET, TORONTO 7, ONTARIO

*H.I.R.B. — Health Insurance Registration Board nodibināts, lai darbotos kā sakarnieks abiem—Ontario Hospital Insurance un OMSIP.

H. I. R. B. ir centrālais reģistrācijas birojs, kas apstrādā pieteikumus, lēses, saņem iemaksas un informē par Ontario valdības ārstnieciskās apdrošināšanas plāniem.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠINAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

DĀVINĀSI
paši sev un sveiksim draugus un pazinas Lielo goda dienās ar MAZĀS SERIJAS dzejas izdevu to popularizējot jauno dzejnieku dzeju un at šo darbu izdošanā.
MAZĀS SERIJAS ietvaros līdz šim iznākuši:
Richarda Rīdzinieka — PATIESĪBU MEK
STĪTAS PIEZĪMES, LASĀMAS SK
Gundara Pļavkalna — CAURSPĪDĪGAS
Voldemāra Avena — CAURUMI,
Roberta Mūka — NĀVE UN OTTO,
Serijā pavisam ietilpst 12 izdevumu kie sekos katru mēnesi.
Katras grāmatiņas cena ir tikai $1.-, vai visas vumu cena $12.-.
Pasūtinot visu seriju līdz š. g. 31. martam, pasū par brīvu greznu kaseti šo izdevumu sakopošai
NO MŪSU KRĀJUMIEM NELIELĀ EKSEMLĀ
PIEDĀVĀJAM
RETAS GRĀMAT
Latviešu tautas mīklas, sakāmvārdi un paruņa
Latvju sonets 100 gados, antoloģija
Manceļa spredīķu izlase, vēl tikai 46 eks.
Br. Kaudzītes — Mērnieku laiki, luksa izdev
A. Silgailis — Latviešu leģions
Ed. Virza — Kārlis Ulmanis, monografija
L. Dombrovska - Larsena — Uz darbnīcas slieksņ notājas pārdomas
Dabūjamas:
DV GRĀMATN
491 COLLEGE ST. TARONTO 4. Tālr.

Toronto Window MFG C
165 CENTRE ST. E., RICHMOND
Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija log
Izdara dažādus logu pārbūvju da
LABS DARBS. MĒR
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-
Edvardam vai Aldonai S P R

A. EGLĪTIS — TV RE
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, te

ZIGFRĪDS ART POTTE
ZIGFRĪDS JURŠE
KERAMIKAS DARBNĪCA - S
1425A BLOOR ST., W., TORONTO.
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAM
LIETIŠKĀS MĀKSLAS ZSTRĀD
Turpat dabūjami BILŽU LOG

KAS? KUR? KO? TORONT

R. G. Balodis, D.C
Ārsts — chiropraktiķis
Arstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A Ki 13, Ont. tālr. 699-3584.
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, otrdienā
191 James St., tālr. JA 2-4713

BROADVIEW DELIKATEŠ
105 DANFORTH AVE. (pie
Tel.: HO 5-9905. AUSMA

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO
1095 QUEEN ST. E

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašn

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts K
Instit
A. STIK
2889 Dufferin

KRĀSU UN MELNBALT
attīstīšana pallelinājumi
citi darbi izcilus kvalitāt
BENJAMIŅA FILMU LAB
247 Richmond St. E., Tor
Tel. 363—6496

DĀVINĀSIM

pašī sev un sveiksim draugus un paziņas Lieldienās un citās goda dienās ar MAZĀS SERIJAS dzejas izdevumiem, reizē ar to popularizējot jauno dzejnieku dzeju un atbalstot apgādu šo darbu izdošanā.

MAZĀS SERIJAS ietvaros līdz šim iznākuši:

Richarda Rīdzinieka — PATIESĪBU MEKLĒJOT RAKSTĪTAS PIEZĪMES, LASĀMAS SKAĻĀ BALSĪ,
Gundara Pļavkalna — CAURSPĪDĪGAS ĒNAS,
Voldemāra Avena — CAURUMI,
Roberta Mūka — NĀVE UN OTTO,

Serijā pavisam ietilpst 12 izdevumu, un turpmākie sekos katru mēnesi.

Katras grāmatiņas cena ir tikai $1.-, vai visas serijas 12 izdevumu cena $12.-.

Pasūtinot visu seriju līdz š. g. 31. martam, pasūtinātāji saņem par brīvu greznu kaseti šo izdevumu sakopošanai.

NO MŪSU KRĀJUMIEM NELIELĀ EKSEMLĀRU SKAITĀ PIEDĀVĀJAM

RETAS GRĀMATAS

Latviešu tautas mīklas, sakāmvārdi un parunas	7.20
Latvju sonets 100 gados, antoloģija	3.60
Manceļa sprediķu izlase, vēl tikai 46 eks.	3.20
Br. Kaudzītes — Mērnieku laiki, luksa izdev.	6.80
A. Silgailis — Latviešu leģions	8.80
Ed. Virza — Kārlis Ulmanis, monografija	2.80
L. Dombrovska - Larsena — Uz darbnīcas sliekšņa, gleznotājas pārdomas	4.50

Dabūjamas:

DV GRĀMATNĪCĀ

491 COLLEGE ST. TARONTO 4. Tālr. 921-7121

Pa pionieŗu pēdām

(Pārnesums no 6. lpp.)

pusdienā. Omahieši lepojas ar savas pilsētas tīrību un kārtību, bet Vaiomingas galvaspilsēta nebūt nav netīrāka, varētu pat teikt, ka tā vairāk uzposta. Sakarā ar pavalsts 100. pastāvēšanas gadu Kapitola priekšā, kuŗā lielā mērā atkārtots parastais amerikānizētais grieķu-romiešu architektūras stils, pulcējās iedzīvotāji un tūristi uz pūtēju orķestra koncertu. Runāja kāds pavalsts ministrs, aicinot visus vienoties ASV himnā. Klusajā, rēnajā vakara gaisā šī himna, kas latviešu ausij un saprašanai dažkārt nepatīkama un neizprotama, saviļņo pat Čikagas tūristus. Liekas ļoti svarīgi tieši šai brīdī un vietā pateikties lielajai zemei par patvērumu un sveikt tās karogu. Vaiomingas pavalsts ir it kā vārti uz mežonīgajiem rietumiem — arvien noteiktāk izdalījās kalnu grēdas, kuŗu atsevišķajās galotnēs pat likās patvēries sniegs. Bija pats vasaras vidus, un sniegam pēc visiem aprēķiniem vajadzēja būt nokusušam... Nakti pavadījām Vaiomingas un Jūtas robežpilsētā Evanstonā. Nākošajā dienā gribējām redzēt Soltleiksitiju (Salt Lake City, ja būtu jauks laiks, papeldēties slavenajā Sāls ezerā.

Mormoņi uzcēluši apbrīnojamus pieminekļus Radītājam par godu. Dārzi un apstādījumi rotā šo visai jauko pilsētu, kuŗas galvenais pievilkšanas spēks mīt lielajā templī. Tajā var iekļūt ar īpašu atļauju tikai izredzētie. Apmierinājāmies ar skatīšanos no ārpuses. Bija jau tāpat daudz apskatāmā templa pagalmā, kuŗā bez citām ēkām uzcelts visai moderns, bet skaists tūristu centrs, kas iekārtots mūzeja veidā. Neizdevās gan noklausīties slaveno kori. Apskatījām tikai koncertu zāli un milzīgās ērģeles, kuŗas dažam labam ērģelniekam varētu sagādāt galvassāpes, tik liels ir reģistru skaits. Vēsturiski ievērojams ir piemineklis kaijām, kuŗas savā laikā glābušas mormoņu labības ražu no siseņu briesmām. Jaunais kapitols uzcelts pakalnā, un no tā milzīgs bronzas indiānis pārlūko visu pilsētu. Kaut mormoņi indiāņus neesot uzskatījuši par cilvēkiem, tomēr pie kapitola uzcelts piemineklis, norādot uz balto un sarkanādaiņu nesenā pagātnē noligto mieru.

Nepacietība mūs tomēr dzina laukā no pilsētas pretim Sāls ezeram. Kāds tas būs? Vai tiešām nepeldētājs varētu negrimt dibenā? Pirms 10 gadiem viens no mums jau bija ceļojis pa šo apkārtni. Toreiz viņam un ceļa biedriem nav pat prātā ienācis pēc sāļās peldes meklēt saldūdens dušu. Sāls no māsīcas acs bijis jāizlaiza... Šoreiz atļāvāmies visus civilizācijas sasniegumus un ērtības. Nezinu, vai kādu citu reizi auksts alus tā būtu garšojis, kā pēc peldēšanās Sāls ezerā. Laiks bija rāms, viļņu nekādu. Mierīgi gulējām uz ūdens kā lielas zivis, vēderus pagriezuši pretī saulei. Un uz šī ūdens varēja pat sēdēt! Bet zivis gan tajā nedzīvo. Pat mušiņas nevar lielo sāls koncentrāciju izturēt.

Papeldējušies Sāls ezerā, devāmies cauri Sāls tuksnesim. Bija lijis neparasti daudz lietus, un slavenā motoristu ātrumu sasniegšanas vieta Boneville izrādījās pārklāta ar ūdeni. Sacīkšu braucējiem bija jāpacieša līdz sausākam laikam. Kaut kur starp mirdzošajiem sāls kristalliem bija redzami asni un dzinumi. „Nemaz neizskatās pēc tāda īsta tuksneša", vīlušies nospriedām.

(Turpinājums sekos)

LATVIEŠU NAMS

īrē telpas sarīkojumiem un viesībām.

Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak., sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko godību galdus.

TELEFONS 922-2931
491 COLLEGE ST. TORONTO.

ELZA PĒRKONE

Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1 A Browning Ave. HO 3-5198, Toronto.

VALUDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI · PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS

VEIKALS UN DARBNĪCA 964¼ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2887
Tautiešiem atlaide

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.

TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

Sūtiet naudu uz Latviju

NAUDA, ko sūta GRAMERCY TIEK IZSNIEGTA KĀ NAUDA caur ārzemju tirdzniecības banku.

Piegāde 2 nedēļās

SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI.

NEKĀDI ATVILKUMI
JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS.
NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.
VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.

Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva: līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.

GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street,
Newark, N. J. USA.

Speciālpiedāvājums Lieldienām un pavasara sezonai.
Automašīnām cenas pazeminātas par 10%
Pasūtinājumiem jāienāk pie mums līdz 1968. g. 26. aprīlim. Izmantojiet šo izdevību.

Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātus pirkšanai speciālos dolaru veikalos. Nekāda maksa par šo pakalpojumu.

Pieprasiet brīvo katalogu tekstīlijām un mājturības priekšmetiem. Pasūtiniet jau tagad Lieldienām.

Gramercy

Dib. 1945. g.
118 E 28th Street,
New York, N Y. 10016.
Tel. MU 9-0598.

A. GUGĀNS

AG ROTAS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā.
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444-4033

NOTĀRS

OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

Kungu krekli īsām piedurknēm
4. gab. kastē
$8.00
776 Yonge St., pie Bloor, Toronto

LATVIEŠU VĒSTURE DZEJĀ UN GLEZNĀS

IZNĀKUŠI 3 SĒJUMI:
1. sējums — DZINTARJŪRAS VASARA
2. sējums — UGUNIS UN ASINIS
3. sējums — SVEŠOS CEĻOS UN PAJUMTĒ

Pēdējās Latvijas brīvības vasaras skaisti lirisko noskaņu pēkšņi pārtrauca briesmas — austrumu barbaru iebrukums mūsu dzimtenē. Sajukums valda visā Latvijas dzīvē, kad pēkšņi tas, kas bija vismazvērtīgākais, kļuva ievērojamākais. Tam sekoja nepiedzīvoti asins plūdi un kaŗš. Abas puses dzied un dzejo par Kurzemīti - Dzintarzemi, bet abas nežēlīgi viens otram uzbrūk, līdz beidzot daļai tautas, glābjot dzīvību, jādodas trimdā, kur tos māc izmisīgas ilgas pēc zaudētās dzimtenes.

Nav vairs ilgi, kad iznāks trimdas un vispār latviešu lielākais izdevums par Latviju rakstos un skatos.

Dr. Edgara Andersona
LATVIA in 50 YEARS — LATVIJA 50 GADOS

pāri 500 lappusēm, dubultformātā $19.80
Iznācis jau arī TEIKU 10. sējums, pieprasiet grāmatnīcās.
Jaunā izdevumā atkal iznākušas pilnīgi izpārdotās J. Wihtola un E. Melngaiļa
50 LATVIAN FOLK SONGS piano $3.00
Pieprasāmas atkal visās grāmatnīcās.
LATVJU GRĀMATA

Toronto Window MFG Co. Ltd

165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

A. EGLĪTIS — TV RENTAL

17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS

KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
Turpat dabūjami BILŽU LOGATI.

MĀSA LATVIJĀ MEKLĒ
Arnoldu Jāņa dēlu
SPROĢI,
dzimis 1906. g. janvārī Aucē.
Ja kas ko zinātu, lūdz rakstīt šī laikraksta kant. Nr. 1005

DANFORTH — JACKSON
IZĪRĒJAMA
viena mēbelēta istaba ielas pusē.
Zvanīt 465-3613 Toronto.

VECĀKS KLUSS KUNGS
meklē 2 istabu dzīvokli (Flat) ar virtuvi un auto novietošanu. Vēlams HIGH PARK rajonā.
ZVANĪT VAKAROS
Toronto, 461 — 1517

Estd. 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēŗu mājās

PĀRSŪTĀM
naudu uz LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laiā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

KAS? KUR? KO? TORONTO

R. G. Balodis, D.C.
Ārsts — chiropraktiķis
Ārstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A Kingston Rd. Toronto 13, Ont. tālr. 699-3584.
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, otrdienās un sestdienās, 191 James St., tālr. JA 2-4713

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas atīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00
GRĀMATA, KAS PALĪDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CĪŅU PRET KOMŪNISMU.
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana · palielinājumi · duplikāti · citi darbi · izcilus kvalitāte · atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont
Tel. 363—6496

Cik maksā labs padoms?
Īstā brīdī — nesamaksājams, un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" neziņas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 17 gadu pieredzes asināts, bez maksas nāk līdz un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūs labā nokārtojis

VALD. BEBRIS
apdrošināšanas speciālists
759 — 0266

Esiet sveicināti PAVASARĪ!

Un no POLIJAS nāk trīs patīkamākie veidi, kā rādīt viesmīlību Lieldienās...

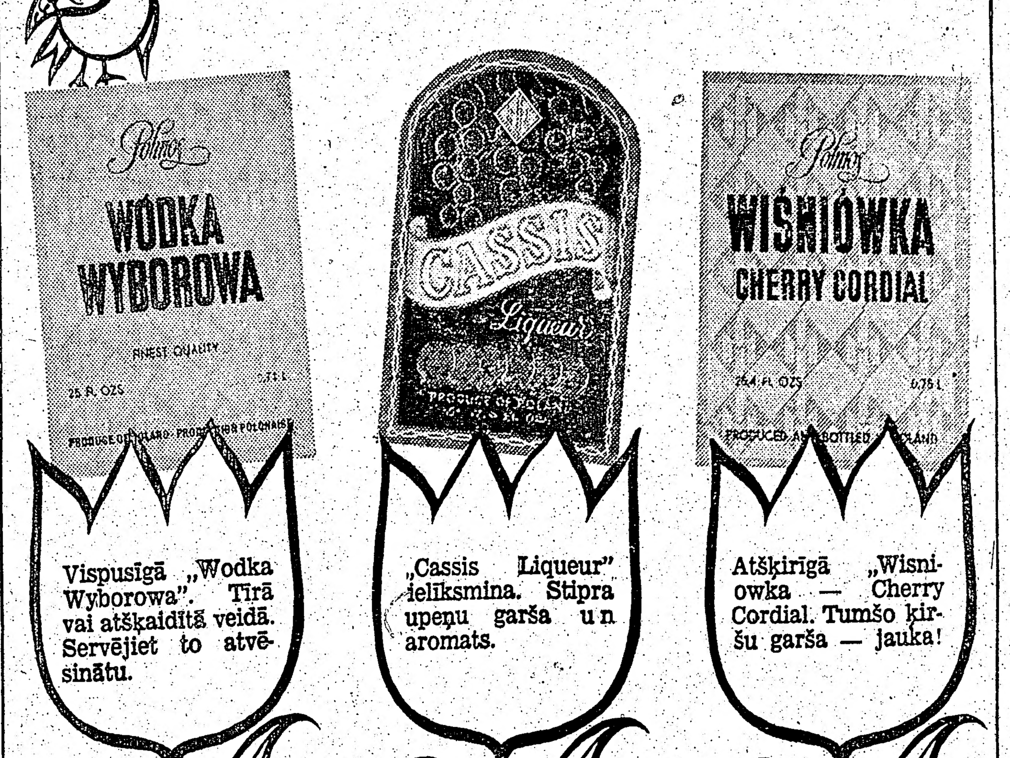

Vispusīgā „Wodka Wyborowa". Tīrā vai atšķaidītā veidā. Servējiet to atvēsinātu.

„Cassis Liqueur" ielīksmina. Stipra upeņu garša un aromats.

Atšķirīgā „Wisniowka — Cherry Cordial. Tumšo ķiršu garša — jauka!

Produced and bottled in Poland

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Danforth — Playter Blvd.: ¼ bloku ziemeļos no Danforth Ave. 12 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure, 4 virtuves, 4 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Laba ienākumu māja. Iemaksa $10.000. Atlikums uz vienu hipotēku.

Greenwood — Danforth: 7 istabu dubultķieģeļu māja, silta gaisa apkure, virtuve, vannas istaba, iebraucamais ceļš un vieta garāžai. Iemaksa $1.960.

Broadview — Danforth: Ilggadējs un labi nostabilizēts dāmu frizieršalons ar 4 istabu dzīvokli un garāžu. Gada apgrozījums $10.000. Cena $4.500.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ IZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

SPORTS

HAMILTONIEŠU UZVARA DV GLOBĀLAJĀS ŠAUŠANAS MEISTARSACĪKSTĒS

Izvērtējot pagājušā gada šaušanas rezultātus, kuŗi iesūtīti centrālajai tiesnešu kolēģijai Zviedrijā, noskaidrojies, ka 5. DV organizācijas globālajās šaušanas meistarsacīkstēs ar mazkalibra šauteni, kuŗas notiek korespondences ceļā, 1967. gadā uzvarējusi DV Hamiltonas nodaļa Kanadā ar 2082 no iespējamiem 2400 punktiem. Atsevišķie komandas dalībnieki no iespējamiem 600 punktiem sašāva: N. Ozoliņš 544, Ina Grīnberga 542, J. Brakmanis 514 un G. Loja 482.

Otrā vietā palika iepriekšējā gada meistarvienība Sidnejas DV nodaļa Austrālijā ar 2027 punktiem, atsevišķajiem dalībniekiem iespējot šādus rezultātus: O. Lašaks 515, Z. Stefans 512, J. Flugins 505 un K. Peškops 495 punktus. Trešo vietu ieguva DV apvienība Milvokos (ASV), kuŗa laikā no 1963.—1965. gadam bija panākusi trīs uzvaras. Ž. Butkus sašāva 537, A. Grava 504, A. Krauklis 491 un A. Tabaks 471 punktu, kas vienībai deva 2003 punktu kopskaitu. Tālākajās vietās uzskaites kārtībā ierindojās Pertas (Austrālijā), Melburnas (Austrālijā), Indianapoles (ASV), Čikagas (ASV), Filadelfijas (ASV), Gēteborgas (Zviedrijā), Anglijas, Montrealas (Kanadā) un Manitobas (Kanadā) DV nodaļas vai apvienības.

Individuālajās sacensībās rezultāti atsevišķajās klasēs bija šādi:

Senioru klasē: 1. Ž. Butkus (Milvokos, ASV) ar 537 no iespējamiem 600 punktiem, 2. V. Lenšs (Detroitā, ASV) ar 520 punktiem, 3. A. Purvinskis (Pertā, Austrālijā) ar 505 punktiem, 4. A. Grava (Milvokos, ASV) ar 504 punktiem un 5. J. Lorencs (Pertā, Austrālijā) ar 491 punktu.

Vispārējā strēlnieku klasē: 1. N. Ozoliņš (Hamiltonā, Kanadā) ar 544 punktiem, 2. Ina Grīnberga (Hamiltonā, Kanadā) ar 542 punktiem, 3. V. Greiškāns (Melburnā, Austrālijā) ar 523 punktiem, 4. O. Lašaks (Sidnejā, Austrālijā) ar 515 punktiem un 5. J. Brakmanis (Hamiltonā, Kanadā) ar 514 punktiem.

Vispārējā dāmu klasē: 1. Māra Strēlniece (Indianapolē, ASV) ar 170 no iespējamiem 200 punktiem, 2. Alma Šulca (Sidnejā, Austrālijā) ar 164 punktiem, 3. Mārīte Rone (Sidnejā, Austrālijā) ar 152 punktiem, 4. Vija Mikolaja (Sidnejā, Austrālijā) ar 150 punktiem un 5. Olga Jēkabsone (Toronto, Kanadā) ar 136 punktiem.

Jaunatnes klasē (15—18 gadu vecumā): 1. Dz. Zuicēns (Indianapolē, ASV) ar 172 no iespējamiem 200 punktiem, 2. V. Lunts (Gēteborgā, Zviedrijā) ar 161 punktu, 3. A. Jurjaks (Gēteborgā, Zviedrijā) ar 154 punktiem 4. J. Mikolajs (Sidnejā, Austrālijā) ar 151 punktu un 5. K. Kļaviņš (Česterfildā, Anglijā) ar 150 punktiem.

Jaunatnes klasē (līdz 15 gadiem): 1. M. Lenšs (Detroitā, ASV) ar 98 no iespējamiem 100 punktiem, 2. K. Ronis (Sidnejā, Austrālijā) ar 95 punktiem, 3. Rasma Rone (Sidnejā, Austrālijā) ar 92 punktiem, 4. J. Košķins (Donkāsterā, Anglijā) ar 91 punktu un 5. I. Lenšs (Detroita, ASV) ar 88 punktiem.

DV centrālās valdes sporta nozares šaušanas sekcijas vadītājs R. Jurjaks informē, ka globālo meistarsacīkšu dalībnieku skaits no 138 šāvējiem 1966. gadā noslidējis uz 117 sacensoņiem 1967. gadā, kuŗā lielāko dalībnieku skaitu devusi DV Austrālijas sastāme 35, sekojot ASV ar 28, Kanadai ar 26, Zviedrijai ar 20, Anglijai ar 7 un Vācijai ar 1. „Taču DV organizācijas globālās šaušanas meistarsacīkstes korespondences ceļā kļuvušas par tradiciju ar lielu nozīmi paaudžu un atsevišķo zemju DV saimes piederīgo vienošanā un aktivitātes rosināšanā. Tādas tās paliks arī turpmāk," uzsver R. Jurjaks.

—rč—

GALDA TENISISTU IEVĒRĪBAI

Šāgada Ziemeļamerikas latviešu meistarsackstes galda tenisā Latviešu sporta apvienības Kanadā izkārtojumā notiks 21. aprīlī plkst. 10 rītā Latviešu namā Toronto (491 College St.). Programmā būs vīriešu un sieviešu vienspēles, divspēles un jauktā divspēle. Meistarsacīkstēs aicināti piedalīties visi latviešu galda tenisisti ASV un Kanadā. Pieteikšanās sacensību vietā, bet tuvāku informāciju sniedz E. Skujiņš, 223 High Park Ave, Toronto 9, Ont.; tālr. 767-9964.

PRASA CENZŪRAS ATCELŠANU ČECHOSLOVAKIJĀ

Čechoslovakijā turpinās plašas tīrīšanas, lai atbrīvotu valsts aparātu no vecajiem staļinistiem un Maskavas līnijas atbalstītājiem. No amatiem atcelti vismaz 50 vadošo komunistu, kas bija uzticīgi Novotnijam. Viņu vietas ieņem jaunie reformisti. Tīrīšanas notikušas tikai četras dienas pirms jaunā prezidenta vēlēšanām. Abi jaunā prezidenta kandidāti izraudzīti no Novotnija laika upuru vidus — pašreizējais mežkopības ministrs Jozefs Smrkovskis, viens no 27.000 čechu politiski ieslodzītajiem 50-tos gados, un ģenerālis Ludvigs Svoboda, kas otrā pasaules kara laikā padomju virspavēlniecībā komandēja čechu vienības cīņās pret vāciešiem austrumu frontē.

Tīrīšanas skar arī komunistus, kuŗi ieņēmuši nozīmīgākos amatus nekomūnistiskās organizācijās. Viņi bija partijas „sargsuņi" resp. čekas aģenti, kas ziņoja valdībai par nelojāliem ierēdņiem un citiem pilsoņiem, kam sekoja masu aresti. Šie komūnisti izstrādāja arī darba vietu kandidātu sarakstus lokālajām un valsts vēlēšanu komēdijām. No amata atbrīvoto vidū ir arī Antonija Novotnija dēls, kas zaudējis darbu kā lielas fabrikas vadītājs, tāpat baznīcu lietu sekretariāta direktors Karels Hruza, kam piekrita reliģijas apspiešana valstī. Biskaps Frančiseks Tomašeks, kas pārstāv 5 milj. katoļticīgo Čechoslovakijā, aicinājis visus mācītājus atgriezties savās draudzēs un atjaunot pilnīgu reliģijas brīvību.

Prāgas grāmatu un laikrakstu apgādi pieprasījuši cenzūras atcelšanu. Tieslietu ministrija sagatavo likumu agrāko laiku komūnistu upuru rehabilitēšanai un zaudējumu atlīdzināšanai. Atlaists Prāgas komūnistiskās jaunatnes vadītājs ar abiem sekretāriem. Čechu un slovaku žurnālistu arodbiedrība prasa Novotnija laika kļūdu izlabošanu. Bratislavas studenti prasa līdzīgas tiesības čechu un slovaku valodai.

Kamēr Čechoslovakijā sākuši pūst strauji atkušņa vēji, lai izvēdinātu sasmakušo gaisu, Polijā pastiprinājusies komūnistu reakcija. Sakarā ar studentu nemieriem padzīti seši Varšavas universitātes humānitāro zinātņu profesori. Kopš tīrīšanu sākuma, divu nedēļu laikā atlaisti pavisam 12 profesori, kuŗi apzīmēti par „poļu tautas ienaidniekiem". Komūnistu partijas pirmais sekretārs Gomulka viņus nosaucis par „revizionistiem", kas kopā ar liberālajiem rakstniekiem vainojami nesenajos studentu nemieros.

Vai amerikāņu dzives standarts lidzināsies krieviem?

TĀDS JAUTĀJUMS PACELIES SENĀTA ĀRLIETU KOMISIJĀ — KAŖŠ MAKSĀ 250 MILJ. DOLARU DIENĀ. — KO ŅUJORKAS SENĀTORS ROBERTS KENEDIJS SOLA SAVIEM VĒLĒTĀJIEM?

ASV prezidenta vēlēšanu kampaņā, kā pats sākums jau rāda, šoreiz būs divi „jājamie zirdziņi" — Vietnamas kaŗš un nēģeŗu nemieri. Šiem abiem faktoriem ir tuvs sakars, ja pavērojam ASV iekšējās dzīves izpaudumus un zināmā slepenos spēkus, kuŗi tos veicina. Pret Vietnamas kaŗu nostājusies tā amerikāņu jaunatnes daļa, kuŗai pirmajā vietā ir gaŗi mati un sekss, bet nēģeŗu nemieru uzdevums ir vairot iekšējo nedrošību un vājināt valsts morālos un materiālos spēkus, kuŗi tik nepieciešami kaŗa novešanai līdz uzvarai. Tā ir parādība, ko apzīmē par amerikāņu „iekšējo fronti", kuŗā pretkaŗa un nēģeŗu dumpinieki, par spīti ārējām atšķirībām un pat zināmām pretišķībām, iet roku rokā, jo mērķi abiem noteic pavisam citi spēki aizmugurē.

Prezidenta amata kandidāti, kas vēlēšanu kampaņā metas kā lielās sporta sacīkstēs un kuŗiem pirmajā vietā ir personīga uzvara un prestižs, tādēļ, daudz nedomādami, savus balsu zvejošanas tīklus izmet „pīšņikiem" un nēģeŗiem, cenšoties izdabāt abām šīm vēlētāju grupām. Senātora Roberta Kenedija gaŗākais braucienu bija uz Kaliforniju, uz valsts dienvidiem un rietumiem, kur attieksmes ar nēģeŗiem ir vissaspīlētākās. Ņujorkas senātors nebija maldījies — nēģeŗi viņu sagaidīja silti un sirsnīgi! Demokratu kandidāts, kuplajiem matiem vaļējā automašīnā brīvi vējā plivinoties, solīja baltajiem un melnajiem, solīja tieši to, ko katrs no viņiem vēlējās. Nēģeŗi saņēma solījumu izbeigt „diskrimināciju", bet gaŗmatainie jaunieši — kaŗa izbeigšanu Vietnamā. Atbildei smaidīgais nēģeŗu pūlis vicināja plakātus: „Kenedijs 1968.", bet „pīšņiki" uzgavilēja. Oregonas studentiem Portlandē Kenedijs apsolīja apturēt „neproduktīvo Ziemeļvietnamas bumbošanu", lai novestu kaŗu līdz konferences galdam. Viņš solīja vēl vairāk — Dienvidaustrumāzijas kaŗa nokārtojumu sarunās, kuŗas garantētu komūnistu vietkongiem „pilnīgu piedalīšanos Dienvidvietnamas politiskajā dzīvē". Vai komūnistiski noskaņotajiem amerikāņiem varētu būt kādi iebildumi pret Kenedija kandidatūru?

Amerikāņu jaunatne, kuŗa grib „baudīt dzīvi", bet daudz nedomāt, var kļūt liels politisks spēks politikāņu rokās cīņā par godu un prestižu. Tas nav gan vēl izkristallizējies, vairāk stichisks, bet, pazeminot vecuma robežu vēlēšanās, jaunās balsis var jūtami ietekmēt vēlēšanu iznākumu par labu kādam kandidātam, kas pratis izveicīgi izdabāt šiem politiski vēl nenobriedušajiem vēlētājiem. Gluži no gaisa tādēļ nav nokritis demokratu senātora Mensfilda ierosinājums pazemināt vēlētāju vecuma robežu no 21 uz 18 gadiem. Viņš skubināja senātu šo ierosinājumu izvirzīt par likumu satversmes ietvaros. ASV jaunieši esot priekšgalā ne vien Vietnamas frontē, bet arī iekšējā politikā, ko tie nepārprotami jau pierādījuši savā nostājā Ņuhampšīrā par „demokratisko miera kandidātu" senātoru Mekartiju. Mensfilds secina, ka jaunieši „demokratisko procesu" ņem nopietni.. Ja viņa ierosinājumu pieņemtu, vēlētāju skaits ASV palielinātos par apm. 10.834.000, gandrīz par 10% no līdzšinējā balsstiesīgo vēlētāju skaita 112.549.000.

No Vašingtonas tai pašā laikā atskan brīdinātājas balsis, ka Vietnamas kaŗš amerikāņiem izmaksā vairāk nekā otrs pasaules kaŗš. Kongresam aizrādīts, ka amerikāņi nevar atļauties abus — ieročus un sviestu, riskējot ar kaŗu Vietnamā, kas apgrūtina iekšējo saimniecību. Apakšsekretārs Jozefs Bars izteicies senāta ārlietu komisijā: „Mēs esam lielā un varena valsts, un mēs varam darīt daudz, ja esam ar mieru savu dzives līmeni pazemināt uz krieviem līdzīgu. Tādā gadījumā abi — kaŗš un iekšējās vajadzības — pilnīgi sakritīs."

Oficiālie budžeta dati liecina, ka kaŗa izdevumi strauji aug. ASV izdevumi militārajiem mērķiem jau pārsniedz otra pasaules kaŗa izdevumus visdārgākajā gadā. Pirms gada prezidents Džonsons noteica militāros izdevumus uz 75,5 bilj. dolaru tekošajam saimniecības gadam, kas beidzās 30. jūnijā. Jaunais kaŗa budžets šāgada janvārī paaugstināts uz 76,5 bilj. dolaru, bet pēc pēdējām ziņām arī šis paaugstinātais budžets vēl palielināms sakarā ar pastiprināto kaŗa darbību Vietnamā. To rāda izmaksātās summas, kuŗas kopš pagājušā gada jūlija sasniedz caurmērā 6,6 bilj. dolaru mēnesī resp. būtu 79 bilj. dolaru gadā, kas *krietni pārsniedz budžetu. Šāgada* februārī amerikāņiem kaŗš Vietnamā maksāja 250 milj. dolaru dienā. Ja februāŗa izdevumi pieturēsies, bet ir vairāk ticams, ka tie vēl augs, kaŗa resora financisti pieņem, ka militārie izdevumi tekošajā gadā var sasniegt 81,5 bilj. dolaru, pārsniedzot amerikāņu augstāko militāro izdevumu rekordu 81,2 bilj. dolaru, kāds bija 1945. gadā, kad beidzās otrs pasaules kaŗš.

Apjukums Kremli

AUSTRUMEIROPAS TAUTAS GRŪTI SATURĒT MASKAVAS MAISĀ

Čechoslovakijas valsts prezidenta un vecās gvardes komūnistu pīlāra Antonija Novotnija padzīšana no pēdējā amata Maskavā tomēr izraisījusi lielāku satraukumu nekā bija gaidāms. Kaut Kremlis īsi pirms Novotnija „atteikšanās" bija apgalvojis, ka nevēlas iejaukties Čechoslovakijas jaunajā politiskajā kursā, taču tikai divas dienas pēc vecā staļinista notronēšanas Drēzdenē lielā steigā sasauca Maskavas satelītvalstu galotņu konferenci, kuŗā bez pašas Pad. savienības piedalījās Polijas, Austrumvācijas, Čechoslovakijas, Ungārijas un Bulgārijas varasvīri. Rumānija šo Kremļa sasaukto galotņu konferenci ignorēja. Jaunais rumāņu komūnistu partijas vadītājs Nikolajs Čaušesku izšķirās Drēzdenes konferences laikā labāk paša mājās teikt „dumpīgu runu", kā to apzīmēja ārzemju korespondenti. Arī Bulgārijas nostāja pret konferenci bijusi vēsa, ko rāda tas, ka valsts galva Teodors Živkovs mītiņā nebija ieradies, bet savā vietā aizsūtījis ministru prezidenta vietnieku.

Pad. savienība uz Drēzdenes konferenci, protams, bija sūtījusi savu augstāko galotņu delegāciju Brežņeva un Kosigina vadībā. Kaut konferences galvenais jautājums bija Austrumeiropas saimnieciskas sadarbības organizācija. Kremļa īstais nolūks bija saturēt maisā savus satelītus un savaldīt galveno „grēkāzi" Čechoslovākiju. Tas Maskavai tomēr neizdevās, jo čechu pārstāvji jau pašā sākumā pateica, ka no sava iesāktā liberālizācijas kursa neatteiksies, kaut arī tikai 14 milj. lielajai čechu tautai vēl būs jāiztur vairākas smagas cīņas par savu neatkarību un individuālu brīvību Kremļa pavadā vesto komūnistisko valstu ķēdē. Jaunais čechu komūnistu partijas vadītājs Dubčeks stingri apņēmies savu neatkarīgo kursu turpināt. Tā plānotās reformas Čechoslovakijā izvērtās par galveno konferences pārrunu tematu, neizdodoties tomēr dumpīgos čechus iegrožot. Konference tilga 12 stundu.

Iztapīgie Austrumvācijas komūnistu vadoņi sanāksmei bija ierādījuši Drēzdenes reprezentablās telpas: pilsētas rātsnamu. Austrumvācijas komūnisti vispār atzīmēti kā visiztapīgākie Maskavai, kuŗas vārds tiem ir „jā un āmen!" Kaut Polija vēl pilnīgi atbalsta Maskavas līniju, tās komūnistu vadoņi kļuvuši uzmanīgi studentu nemieru dēļ. Varšavā un citās lielākajās pilsētās, kuŗās pamazām krājas bīstams eksplozīvs spēks, kas kādu dienu var izlauzties uz āru daudz krasākā veidā, nekā nevainīgās studentu protesta „sēdēšanās" un komūnistu laikrakstu publiskā dedzināšanā. Čechoslovakija poļiem ir ģeografiski pārāk tuvu un garīgi rādnieciska, lai Gomulka savu varu varētu nešaubīgi balstīt tikai uz sarkanajiem miličiem un cietumiem. Ungārijas loma komūnistu valstu blokā ir maznozīmīga, jo vēl pēc 12 gadiem tā nav atžirgusi no bailēm, kuŗas ungāru revolucionāriem iedzina padomju tanki un pašu mājas Maskavas parauga čeka. Arī ungāri, līdzīgi kaŗu zaudējušajiem un vajātajiem austrumvāciešiem, vēlieš no uzvarētas tautas pamestības kompleksa, kas tiem vēl ilgi neļauj pacelt balsi par kaut cik nozīmīgām reformām Maskavas tumšajā maisā, kuŗā citi satelīti jau ieplēsuši manāmus caurumus.

Pēc nesekmīgās Drēzdenes konferences Kremļa nemiers tikai pastiprinājies. Tas centrējas uz diviem bīstamiem punktiem — uz pārāk skaidro Drēzdenes sanāksmes boikotu no Rumānijas puses un nenovēršamo politisko attīstību Čechoslovakijā. Šo abu valstu izturēšanās var radīt krietnu samulsumu visā komūnistu tirdzniecības blokā, kuŗš jau tagad uzrāda arvien lielāku nesekmību. Paši komūnisti atzīst, ka Dubčeks tikai tādēļ braucis uz Drēzdeni, lai pateiktu saviem austrumu partneŗiem, ka pašreizējā politiskā un saimnieciskā sistēma neder, ka līdztekus politiskajām reformām jāreformē arī visa saimnieciskā sistēma, lai paceltu Austrumeiropas tautu dzīves līmeni.

Brants atzīst Oderas - Neisas līniju

Rietumvācijas ārlietu ministrs Vilijs Brants kādā runā Nirnbergā norādīja, ka pienācis laiks Bonnai atmest territoriālās prasības pret Poliju un atzīt Oderas — Neisas līniju par galīgu robežu, aiz kuŗas Polija 1945. gadā ieguva 38.986 kvadrātjūdžu lielu Vācijas territoriju, bagātu ar akmeņogļēm un dzelzs rūdu. Šo apgabalu pirms kaŗa apdzīvoja 8.621.000 vāciešu, kuŗu vietā tagad apmetināti poļi.

Brants uzsvēra, ka tagad ar Poliju jāpanāk arī oficiāla izlīgšana un samierināšanās. Viņš vērsās arī pret Bonnas valdības finanču ministru Štrausu, kas pretojies Ženēvas līgumam par atomieroču izplatīšanas ierobežošanu. Brants ieskatīja, ka Štrauss nav izteicis visas Rietumvācijas domas.

Iespējams, ka šī ārlietu ministra kritika izraisa krizi Bonnas koalicijas valdībā, kuŗu veido Branta vadītie sociāldemokrati un Kizingera kristīgie demokrati, opozicijā esot vienīgi brīvajiem demokratiem, kuŗus Mendes vietā tagad vada Šēls.

IZJAUKTS POĻU STUDENTU SĒDĒŠANAS STREIKS

Uz Polijas komūnistu vadoņa vas technikuma ēku, bet ārpusē Gomulkas aicinājumu turpināt mācības Krakovas studenti atbildēji ar amerikāņu parauga sēdēšanas streiku. Arī 4000 Varšavas studentu nobalsojuši par 48 stundu „sēdēšanu", lai uzsvērtu savas iepriekšējās prasības par liberālizāciju valstī un cenzūras žņaugu atcelšanu. Studenti prasa arī vārdu radio un televizijas raidītājos, kuŗus kontrolē komūnistu partija. Studenti demonstrātīvi iznīcināja komūnistu laikrakstus, kuŗos bija iespiests Gomulkas runas atreferējums.

Tikko studenti bija uzsākuši sēdēšanu, milicija aplenca Varšavas technikuma ēku, bet ārpusē jau gaidīja smagās mašīnas nemiernieku aizvešanai. Īsajā sēdēšanas laikā Varšavas iedzīvotāji solidārizējās ar studentiem, pasniedzot tiem caur universitātes dzelzs sētu naudu un pārtiku. Pūlis aiz sētas uzmudināja studentus, kas dedzināja komūnistu laikrakstus, apzīmējot tos par melu presi, Pilsētā parādījās skrejlapiņas, prasot sapulču un demonstrāciju brīvību.

Miliči studentu „sēdēšanas streiku" izbeidza ar varu, kuŗu streikotāji apzīmēja par ļoti brutālu.

ASV PREZIDENTA DŽONSONA DAUDZĀS PROBLĒMAS Ed. Keiša karikatūra

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Pērnajā gadā ASV apcietinātō bijušo Kanadas tīmsteru bosu Haroldu Benku ASV valdība vēl līdz šai dienai nav izdevusi Kanadai tiesāšanai, tā radot vēl nebijušu precedentu. Ministru prezidents Pirsons nolēmis Benka gadījumu pārrunāt kabineta locekļu apspriedē, kuŗā apsvērtu, vai to nodot starptautiskās tiesas izšķiršanai. H. Benku 1964. gadā Montrealā notiesāja uz 5 gadiem cietumā par piedalīšanos sazvērestībā pret kādu (SIU) arodbiedrības valdes locekli. Būdams brīvībā pret 25.000 dol. nodrošinājumu līdz sprieduma apstiprināšanai, Benks aizmuka uz ASV, kur viņu apcietināja par tur nodarītajiem noziegumiem. Valsts sekretārs Dīns Rasks noraidīja Kanadas valdības pieprasījumu izdot Benku, izteicot šaubas, vai šīs lietas izšķiršana vispār pienāktos starptautiskajai tiesai Hāgā un norādījis, ka nebūtu gudri meklēt Kanadas un ASV noziedznieku izdošanas līguma interpretāciju ārpus šo abu valstu robežām. Interesanti atzīmēt, ka bēdīgi slavenais Benks joprojām ir amerikāņu SIU vicepriekšsēdis. Kad valsts departamenta pārstāvim Makloskijam vaicāts, vai par krāpšanu sodītas personas atrašanās arodbiedrības valdē nav Tafta-Hartleja likuma pārkāpums, Makloskijs atteica, ka neesot pārliecināts, vai ASV valsts departaments uz šo jautājumu varētu atbildēt...

☆ Nesen ziņojām par afērām gaļas vairumtirdzniecībā Montrealā. Nule policija arī vairākās Ontario pilsētās atklājusi krāpšanas t.s. gaļas „diskonta" veikalos, 3 no tiem Toronto. Apcietināti 17 tirgotāji, no kuŗiem vairums ASV pavalstnieki — Toronto, Londonā, Sv. Katrīnās un Bridžportā, kur gaļas sadales centros pārdota vājas kvalitātes vēršu gaļa par augstām cenām, kā arī krāpts uz svara lēses.

☆ Toronto pilsētas tēvi gan visā nopietnībā apņēmušies novērst gaisa sagandēšanu ar smagiem naudas sodiem, daudzām komisijām un likumiem, bet tikmēr līdz šādi gadījumi nonāk iztiesāšanā, vainīgos attaisno. Nule pret 7 firmām celtā apsūdzība noraidīta, jo attiecīgā likuma noteikumi esot „neskaidri", atzinis tiesnesis M. Klonijs (Cloney). Ontario valdībai, kas pārņēmusi gaisa sagandēšanas kontroli no pilsētas juridikcijas, tagad nāksies likumu padarīt „skaidrāku".

☆ Kanadas nodokļu fonds paziņojis, ka turpmāk pievērsīsies lielāka apmēra pētījumiem par to, kā valdība izmanto nodokļu maksātāju dolarus. Līdz šim fonds tikai pētījis metodes, kā pavairot nodokļus. Fonds neuzņemas apstiprināt vai atraidīt valdības budžeta programmas, bet mēģinās ieteikt, kādā svarīguma sekā atsevišķos budžeta posteņus īstenot.

☆ Aplēsts, ka Kanadas uzņēmumos strādā ap 250.000 alkoholiķu, kas nodara zaudējumus saviem darba devējiem 325 milj. dol. apmērā gadā. Alkoholiķi caurmērā neierodas darbā 20 dienas gadā, izdara nepatīkamas kļūdas, un viņu darba veikšanai jāpieņem papildu darbinieki.